

ปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม

กิตติศัพท์ พ้องเสียง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2565

CRIMINAL RECORD DELETION PROBLEM

KITTISUP PONGSEANG

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

PridiBanomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2022

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม
เสนอโดย นายกิตติศักดิ์ พ็องเสียง
สาขาวิชา นิติศาสตร์
หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรภิรมย์ โกมลารชุน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

ปกป้อง อภิรัตน์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท)

ก.กรรภิรมย์.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรภิรมย์ โกมลารชุน)

อัจฉริยา ชุตินันท์.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชุตินันท์)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

ดร.สมชาย รัตนเชื้อสด.....คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสด)

วันที่ **๒๕** เดือน **กุมภาพันธ์** พ.ศ. **๒๕๕๕**

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม
ผู้เขียน	กิตติศัพท์ พ็องเสียง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรภิรมย์ โกมลารชุน
สาขา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดให้ผู้ที่ถูกแจ้งข้อหาทุกคน ต้องมีการพิมพ์ลายนิ้วมือและบันทึกประวัติเข้าสู่ทะเบียนประวัติอาชญากร แต่เมื่ออัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือ ศาลยกฟ้อง ยังไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างกัน และไม่มีการลบข้อมูลประวัติอาชญากรอัตโนมัติ ทำให้ตัวจำเลยหรือผู้ต้องหา ต้องเป็นผู้ยื่นเรื่องขอคัดแยกประวัติ ออกจากทะเบียนประวัติอาชญากร

ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ระบุให้ความเท่าเทียมทางด้านกฎหมายในกรณีที่ไม่มีความผิด หรือ กรณีที่ผู้ต้องหาได้พ้นโทษออกมาแล้ว โดยกรณีนี้ทางกระทรวงยุติธรรมชี้แจงว่า จะมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ประวัติอาชญากรรม ซึ่งได้ร่างเสร็จแล้วและฟังความคิดเห็นกับประชาชน

กฎหมายดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็น เพราะที่ผ่านมาระบบประวัติอาชญากรรมไม่เคยแยกประเภท แต่เหมารวมทุกกรณี การแยกให้ผู้พ้นโทษ มีคดีที่ถึงที่สุด และศาลสั่งยกฟ้อง รวมถึงคดีที่อัยการสั่งไม่ฟ้อง ได้มีประวัติที่ดี ถือเป็นไปตามหลักสากล คือ การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ คุ้มครองสังคม และคุ้มครองบุคคล การดำเนินการต่อจากนี้ ต้องเป็นการจัดลำดับข้อมูลทางด้านความมั่นคง และระบบราชการทั่วไป รวมถึงเอกชนที่ต้องการได้ข้อมูลประวัติอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม มั่นใจว่า หากกฎหมายนี้ได้ผลักดันเข้าสู่สภาฯ และประกาศใช้ จะเป็นประโยชน์กับประชาชนตามหลักนิติธรรม และยังเป็นประโยชน์ต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในอีกหลายฉบับด้วย

โครงการ “ลบทะเบียนประวัติ ล้างความผิด คืนชีวิตให้ประชาชน” เพื่อคืนความเป็นธรรมให้กับประชาชนที่เคยมีประวัติถูกฟ้องคดีอาญา แต่ศาลยกฟ้อง ซึ่งยังมีประวัติอาชญากรรมอยู่ในฐานข้อมูลของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้อาจถูกตัดสิทธิ ไม่ได้รับการพิจารณาเข้าทำงานขาดโอกาสในการกลับไปใช้ชีวิตตามปกติ เนื่องจากตามปกติ หากคดีสิ้นสุด โดยอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ต้องหาหรือจำเลย ต้องมายื่นคำร้องต่อกองทะเบียนประวัติอาชญากรด้วยตัวเอง เพื่อคัดชื่อออกจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร แต่โครงการนี้จะทำการ

คัดแยก หรือ ทำลายรายการข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลที่ถูกบันทึกไว้ เพื่อลดภาระ
ประชาชนอีกด้วย

Thesis Title	Criminal record deletion problem
Author	Kittisup Pongseang
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Kanpirom Komalarajun
Department	Law
Academic Year	2021

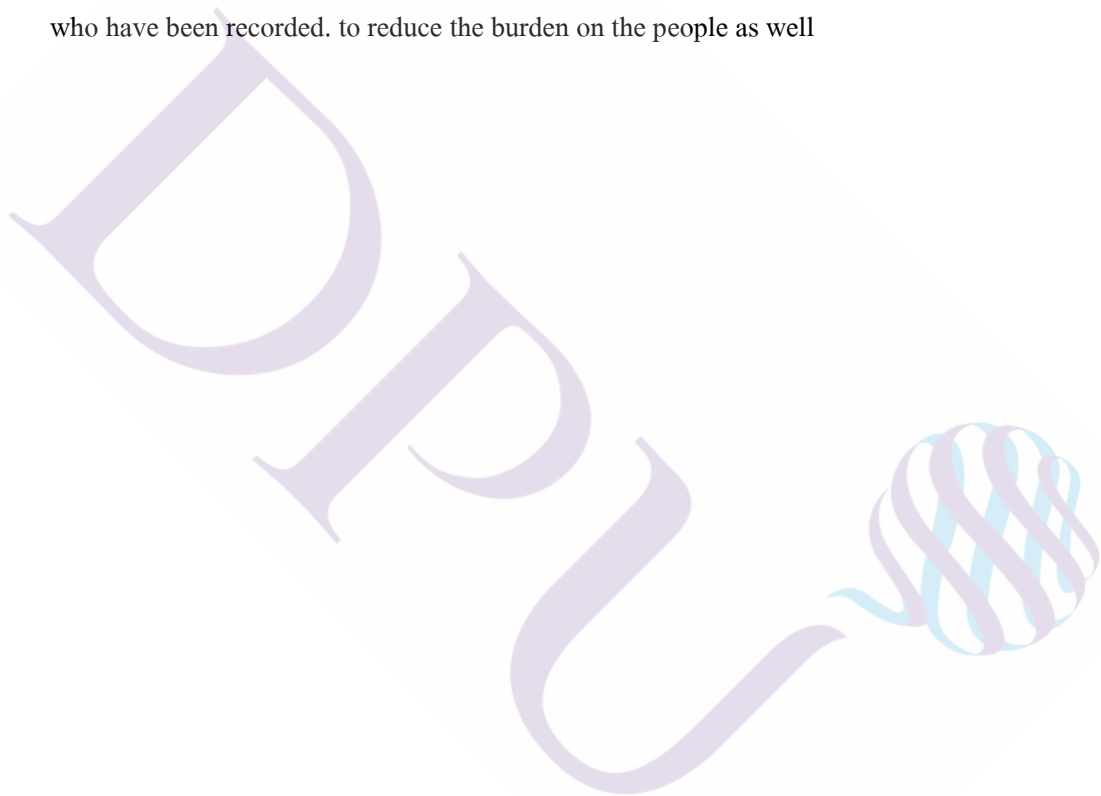
ABSTRACT

according to the regulations of the Royal Thai Police Require all those who have been charged Fingerprints and records are required to enter the Criminal Records Register. But when the prosecutor orders no prosecution or the court dismisses the lawsuit, there is no link to the database between them. And there is no automatic deletion of criminal records. causing the defendant or the accused Must be the applicant for the screening of records out of the criminal record

According to Article 29 of the Constitution, legal equality in the event that the person is not guilty or in the event that the prisoner has been released from the sentence. In this case, the Ministry of Justice explained that There will be a draft of a criminal record act (Act), which has been drafted and listened to the people's opinions

Such laws are important and necessary. Because in the past, the criminal record system has never been classified.but inclusive of all cases segregation of the acquitted have the final case And the court dismissed the lawsuit, including the case that the prosecutor ordered not to file a lawsuit with a good history. It is in accordance with international principles, namely the protection of public interest. social protection and protecting individualscontinue from now Must be a prioritization of security information. and general bureaucracy Including the private sector who wants to get criminal history information. However, I am confident that if this law is pushed into the House of Representatives and promulgated, it will benefit the people according to the rule of law. It is also beneficial to many related laws.

The project "Remove Records, Clear Offenses, Return Lives to the People" to restore justice for people who have had a history of criminal prosecution, but the court dismissed the case, which still has a criminal record in the database of the Criminal Records Division. may cause disqualification not considered for work Lack of opportunity to return to normal life due toAs usual, if the case is over The prosecutor ordered not to prosecute. or the court has issued a judgment dismissing the lawsuit accused or defendant Must submit an application to the Criminal Records Registration Office by yourself. to exclude names from the Criminal Records Registration Division But this project will extract or destroy the list of criminal records of people who have been recorded. to reduce the burden on the people as well

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ก็ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรภิรมย์ โกมลารชุน ที่ท่านได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำชี้แนะแนวทาง ให้ข้อมูลทางวิชาการต่างประเทศ ให้คำปรึกษาและคอยกระตุ้นเตือนผู้เขียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ นายสุรชาติ พ้องเสียง(บิดาผู้ล่วงลับ) ที่คอยเป็นแรงบันดาลใจและแรงผลักดันเสมอมา นางวิมลพรรณ พ้องเสียง (มารดา) นางสาวศิริพรรณ วงศ์รักษ์ (พี่สาว) นางสาวกัญญ์วรา พ้องเสียง (ภรรยา) นางสาวนฤทัย พ้องเสียง (น้องสาว) เด็กหญิงณัฐนิชา พ้องเสียง (บุตรสาว) และเด็กชายรังสฤษฏ์ พ้องเสียง (บุตรชาย) ที่เป็นกำลังใจและแรงใจให้กับผู้เขียนตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ในการศึกษาทางวิชากฎหมายเป็นประการใด ผู้เขียนขออุทิศคุณงามความดีให้แก่บิดามารดา และอาจารย์ผู้ให้ความรู้ทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์นี้มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

กิตติศัพท์ พ้องเสียง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. สถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ในประเทศไทย.....	7
2.1 ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	7
2.2 ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	11
2.3 กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	12
2.4 ผลกระทบของทะเบียนประวัติอาชญากร.....	14
2.5 พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ พลอดุลยเดช.....	20
3. หลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร	25
3.1 หลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	25
3.2 หลักการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม.....	30
3.3 ความเป็นมาและวิวัฒนาการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล.....	35
4. การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศ.....	39
4.1 หลักการและเหตุผลของกฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	39
4.2 หลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	40
4.3 ข้อยกเว้นการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4.4 ผลการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	49
5. แนวทางการแก้ไขปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย.....	53
5.1 หลักเกณฑ์ในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย.....	53
5.2 กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	62
5.3 ผลกระทบของทะเบียนประวัติอาชญากร.....	63
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	68
6.1 บทสรุป.....	68
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	76
ประวัติผู้เขียน.....	79

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย ไม่ว่าจะการกระทำความผิดนั้นจะเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัวหรือคดีอาญาแผ่นดิน ซึ่งเมื่อมีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือไม่ก็ตาม ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาล โดยการยื่นคำฟ้องต่อศาลที่อยู่ในเขตอำนาจ ซึ่งศาลจะไต่สวนมูลฟ้องถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลจะสั่งรับฟ้องไว้ และทำให้คดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล อย่างไรก็ตาม เมื่อพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ฟ้องในคดีดังกล่าวอีก ผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องขอถอนฟ้องในคดีเดิมโดยอ้างในคำร้องเพื่อที่จะไปยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับ พนักงานอัยการ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ก็ได้

การดำเนินคดีอาญาโดยพนักงานอัยการเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและความผิดดังกล่าวเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจทำการสอบสวนได้ต่อเมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์แต่ในคดีอาญาแผ่นดิน ไม่ว่าจะผู้เสียหายจะมีการร้องทุกข์หรือจะมีบุคคลอื่นกล่าวโทษหรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนมีอำนาจทำการสอบสวน แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหลังจากนั้น พนักงานสอบสวนจะเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ในชั้นพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ก็จะสั่งไม่ฟ้องโดยให้ยุติการสอบสวนหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมเมื่อสำนวนดังกล่าวมีพยานหลักฐานต่าง ๆ เพียงพอแล้วพนักงานอัยการจะมีความเห็นควรสั่งฟ้องคดีก็จะเข้าสู่การพิจารณาของศาล ในชั้นศาลคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล โดยผ่านการพิจารณาและสืบพยานในศาล จนกระทั่งศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดและพิพากษาลงโทษจำเลย เมื่อมีคำพิพากษาของศาลแล้ว จำเลยจะถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร โดย กองทะเบียน ประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติในทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีการบันทึกข้อมูลบุคคลไม่ว่าจะเป็น ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ พร้อมทั้งประวัติอาชญากรรม และทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นก็ติดตัวผู้กระทำความผิดตลอดไป ไม่ว่าจะผู้นั้นจะได้รับโทษและพ้นโทษมานานแล้วเพียงใดก็ตาม

ในทางปฏิบัติเมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนจนพบตัวผู้ต้องหาและจับกุมตัว ผู้ต้องหามาได้ หรือผู้ต้องหาพบบนพนักงานสอบสวนเอง ในเบื้องต้นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่จัดทำทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Record) ของผู้นั้น รวมถึงแจ้งสิทธิตามกฎหมายที่กำหนดและดำเนินการสอบปากคำผู้ต้องหา จากการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวนี้

ทะเบียนประวัติอาชญากรถูกใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญซึ่งรวบรวมเรื่องราวของการกระทำความผิดในคดีอาญาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนและสอบสวนในคดีอาญาต่าง ๆ โดยมีกฎหมายที่ให้อำนาจในการจัดทำและดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม คือ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับ ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมืออย่างไรก็ดีภายใต้การดำเนินการข้างต้น ทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดผลกระทบต่ออนาคตของผู้ต้องหา

แม้ความมุ่งหมายของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษกล่าวคือเพื่อต้องการให้ผู้กระทำความผิดเจ็บปวดไม่กล้าที่จะกระทำความผิดซ้ำ และในขณะเดียวกันก็เป็นแก้ไขฟื้นฟูให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ กล่าวคือ การบังคับโทษเป็นไปเพื่อการลงโทษและเพื่อประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดในขณะเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดและศาลมีคำพิพากษา ก็จะมีการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้บุคคลนั้นเมื่อพ้นโทษมาแล้วไม่สามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษมาแล้ว เพราะคนในสังคมจะมองว่าบุคคลที่มีคดีติดตัวนั้นเป็นคนไม่ดี หวาดกลัวว่าจะกระทำความผิดอีก และเมื่อบุคคลนั้นสมัครงาน นายจ้างเอกชนก็จะไม่ยอมรับเข้าทำงานเพราะเหตุที่มีทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนภาครัฐ ก็จะมีเงื่อนไขการรับสมัครบุคคลเข้าเป็นพนักงานราชการว่าจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามคือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก จึงทำให้บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับโอกาสจากสังคมเท่าที่ควร

ประเด็นที่น่าพิจารณาคือในปัจจุบันอารยประเทศได้ตระหนักถึงการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร โดยแนวความคิดในเรื่องดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปจากการแก้แค้นทดแทนไปเป็นต้องการที่จะให้ความสำคัญต่อตัวผู้กระทำความผิดให้สามารถแก้ไข ฟื้นฟู หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน และกลับตนเป็นคนดี ซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้มากกว่าที่จะเป็นการแก้แค้นทดแทนดังจะเห็นได้จากอารยประเทศเหล่านั้นมีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกลับมามีสิทธิต่าง ๆ อีกครั้ง เพื่อลดผลกระทบที่บุคคลนั้นหรือสังคมจะได้รับ และทำให้บุคคลนั้นสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ในที่สุด มากกว่าที่จะให้ผู้กระทำความผิดที่กลับตนเป็นคนดีแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมและประเทศชาติ

ปัจจุบันคนไทยจำนวนประมาณสิบล้านคนที่มีชื่อเป็นอาชญากรในทะเบียนประวัติอาชญากร ในทางปฏิบัติหากประสงค์จะลบชื่อออกจะต้องทำคำร้องขอให้ลบออกเฉกเช่นเดียวกับประเทศ สหรัฐอเมริกา ผู้ที่ศาลพิพากษาว่ามีความผิดจะมีเงื่อนไขบางประการที่สามารถให้ลบชื่อออกได้ ซึ่งนักศึกษาของอเมริกาก็ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรรมจำพวกนี้มากเพื่อ

ช่วยคนที่พัน โทษให้กลับมาเป็นพลเมืองดีโดยที่เป็นสิ่งคล้าย ๆ กันกับประเทศไทยที่ให้ลบบประวัติอาชญากรได้ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่แตกต่างกันที่สุดก็คือ กรณีของต่างประเทศมีคำพิพากษาแล้วจึงจะเป็นอาชญากรและมีชื่อในทะเบียนอาชญากร แต่ของประเทศไทยนั้นหากมีการตั้งข้อกล่าวหาและพิมพ์ลายนิ้วมือบุคคลนั้นจะกลายเป็นอาชญากรและมีชื่อในทะเบียนอาชญากรทันที ทั้งนี้ แม้ว่าไม่มีการสั่งฟ้องก็ไม่มีการลบบชื่อดังกล่าวนั้นออกจากทะเบียนแต่ประการใดซึ่งจะลบบออกได้มีการร้องขอเองอีกทั้งบุคคลดังกล่าวก็อาจจะไม่ทราบถึงผลที่ได้รับ นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีคำพิพากษายกฟ้องในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาก็ไม่มีการลบบชื่อออกจากทะเบียนดังกล่าว จึงนำไปสู่สิ่งที่น่าสงสัยโดยที่หลักการที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ได้มีการวางรากฐานไว้ในระบบกฎหมายของประเทศไทยดังปรากฏในรัฐธรรมนูญของประเทศไทยตั้งแต่พุทธศักราช 2492 และตลอดระยะเวลา 70 ปี ที่ผ่านมามีคำดังกล่าวก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใดปัจจุบันปรากฏหลักการดังกล่าวในมาตรา 29 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาว่าบุคคลใดกระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนว่าเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้” ดังนั้น ด้วยหลักการดังกล่าวการจะเป็นอาชญากรได้ก็ต่อเมื่อศาลได้พิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเท่านั้น จึงนำไปสู่คำถามที่ว่าทำไมเพียงการตั้งข้อกล่าวหาทำให้บุคคลจึงกลายเป็นอาชญากรไปได้และแม้ว่าไม่สั่งฟ้องหรือศาลยกฟ้องก็ยังมีชื่อว่าเป็นอาชญากรอยู่

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ทำให้เห็นว่าทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นเสมือนกับดาบสองคมที่ด้านหนึ่งมุ่งจะคุ้มครองความปลอดภัย สวัสดิภาพ ความผาสุก และความสงบสุขของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่จากผู้กระทำความผิดที่จะหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ส่วนอีกด้านหนึ่งกลับไม่คำนึงถึง ผลกระทบส่วนน้อยในกรณีผู้กระทำความผิดที่คิดกลับตัวเป็นคนดีของสังคม ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้มุ่งศึกษากฎหมายการลบบทะเบียน ประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศโดยที่จะนำมาตรการการลบบทะเบียนประวัติอาชญากร รูปแบบหรือเกณฑ์การลบบทะเบียนประวัติอาชญากร ข้อยกเว้นการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรกระบวนการในการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรและผลของการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรใน ต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากรณีสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษากรณีหลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบบทะเบียนประวัติอาชญากร

3. เพื่อศึกษากรณีศึกษาเปรียบเทียบการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษากรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในทางการศึกษากฎหมายในประเทศไทยหากประสงค์จะลบบชื่อออกจะต้องทำคำร้องขอให้ลบบออกได้เช่นเดียวกับประเทศ อเมริกา หรือ โดยผู้ที่ศาลพิพากษาว่ามีความผิดจะมีเงื่อนไขบางประการที่สามารถให้ลบบชื่อออกได้แต่สิ่งที่แตกต่างกันที่สุดก็คือในกรณีของต่างประเทศจะต้องเป็นศาลพิพากษาแล้วจึงจะเป็นอาชญากรและมีชื่อในทะเบียนอาชญากร แต่ของประเทศไทยนั้นหากมีการตั้งข้อกล่าวหาและพิมพ์ลายนิ้วมือบุคคลนั้นจะกลายเป็นอาชญากรและมีชื่อในทะเบียนอาชญากรทันทีดังนั้นจากการศึกษากฎหมายการลบทะเบียน ประวัติอาชญากรของประเทศ ออสเตรเลีย แคนาดา และสหรัฐอเมริกา พบว่ามีเนื้อหาของสาระของ กฎหมาย กระบวนการและกลไกในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรที่มีประสิทธิและประสิทธิผล ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่นำหลักการและเหตุผลในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมามาเป็นแนวทางในการออกกฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรคิดว่าใช้ชีวิตในสังคมได้ และลดปัญหาที่จะก่อ อาชญากรรมได้อีกด้วย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษากฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดที่และกลับตนเป็นคนกระทำความผิดให้กลับมาใช้ชีวิตต่าง ๆ อีกครั้ง ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และกลับคืนเข้าสู่กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของกฎหมายต่างประเทศได้แก่

1. Criminal Record Act 1991 ของประเทศออสเตรเลีย
2. Criminal Record Act R.S.C1985 ของประเทศแคนาดา
3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาใน Title 1 Chapter 55 ว่ามีรูปแบบและกระบวนการอย่างไร มาเป็นแนวทางในการออกกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร โดยอาศัยข้อมูลเอกสารการค้นคว้าจากพระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย ประกอบกับ หนังสือ ตำรา บทความ งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งของไทย และต่างประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์ว่าประเทศไทยควรมีแนวทางให้แก่ผู้กระทำความผิดที่กลับตนเป็นคนดีในสังคมอย่างไร ซึ่งควร เสนอให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยนำรูปแบบ หลักการ และ แนวความคิดกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศมาปรับใช้ให้ เหมาะสม และสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของสังคมไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบเกี่ยวกับหลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร
3. สามารถวิเคราะห์หลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทยศึกษาเปรียบเทียบการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยและต่างประเทศ
4. ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาคารลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

บทที่ 2

สถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการ ลบทะเบียนประวัติอาชญากร

จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย ทำให้ทราบว่า การที่ ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้การคงอยู่ของทะเบียน ประวัติอาชญากรก่อให้เกิด ทั้งผลดีและผลร้ายดังนี้ ซึ่งข้อดีของทะเบียนประวัติอาชญากรรม และประโยชน์ต่อกระบวนการ ยุติธรรม อาทิเช่น ในชั้นพนักงานสอบสวนใช้ทะเบียนประวัติอาชญากรในการสืบสวน สอบสวน ติดตามจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการทำสำนวนการ สอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการ ในชั้นพนักงานอัยการ เมื่อสำนวนการสอบสวนมีพยานหลักฐาน ที่น่าเชื่อถือและมีน้ำหนัก ทำให้การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการง่ายขึ้น ทำให้ผู้พิพากษาใช้ ทะเบียนประวัติอาชญากรประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม กับผู้กระทำความผิด โดยในส่วนข้อเสียของทะเบียนประวัติอาชญากร ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในจุลภาคและมหภาค ไม่ ว่าจะมีผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิดที่กลับตนเป็นคนดีแล้วไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เนื่องจาก ถูกสังคมนครหาหน้าว่าเป็น“อาชญากร” หรือผลต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิด และก่อให้เกิด ปัญหา ต่างๆ ดังนี้

2.1 ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร

จากคำนิยาม “การลบทะเบียนประวัติอาชญากร”ในส่วนี้จะกล่าวถึง บุคคลที่มีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากรว่าเป็นบุคคลประเภทใด เพื่อที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ว่าบุคคลประเภทใดสมควรที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายไทยอันเป็นการทำให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิต่างๆกลับคืนมาและกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

2.1.1 บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร การที่พิจารณาว่าบุคคลที่มีลักษณะ หรือคุณสมบัติอย่างไรที่จะได้รับสิทธิในทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศไทยนั้น ในที่นี้ต้องขอหยิบยกหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่างประเทศมาเทียบเคียงประกอบการวิเคราะห์ว่า ประเทศไทยสมควรที่จะกำหนดถึงสิทธิของบุคคล ดังกล่าวว่าจะเป็นอย่างไ

---

¹ วาสนา รอดเยี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), น. 39-51.

เมื่อกฎหมายกำหนดถึงคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วว่าจะต้องมีลักษณะ หรือคุณสมบัติเช่นไรแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน คือ ฐานความผิดหรือประเภทของความผิดที่ผู้กระทำความผิดนั้นไปกระทำ ถ้าหากว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดร้ายแรงบุคคลนั้นจะไม่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

นอกจากกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ของบุคคลที่มีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วอย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงประเภทหรือฐานความผิดประกอบด้วยในส่วนของความผิดตามกฎหมายไทยนั้น จะต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาประกอบด้วย หาก เป็นความผิดร้ายแรงกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยต้องกำหนดห้ามบุคคลที่กระทำความผิดเหล่านั้นด้วย ซึ่งความผิดร้ายแรงตามกฎหมายไทย มีดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 2 ด้วย เหตุที่สถาบันพระมหากษัตริย์อยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นพลังสำคัญของชาติ ประเทศไทยมีชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักของสังคมซึ่งทำหน้าที่ยึดโยงความสัมพันธ์ของคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่มีรูปธรรมประชาชนทุกคนรู้และเข้าใจความเป็นสถาบันได้ชัดเจน เป็นสิ่งที่อยู่กับประเทศไทยมาช้านานสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้คนในชาติรวมพลังกันนำพาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป อย่างมีความมั่นคงแม้ในยามวิกฤต อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 6 บัญญัติว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ

ผู้ใดจะละเมิดผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดมิได้ เพราะฉะนั้นหากมีการกระทำความผิด เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์บุคคลดังกล่าวก็จะไม่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ด้วยเช่นกัน

2. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นการใช้ความรุนแรงนอกกฎหมาย หรือข่มขู่คุกคามด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การลอบสังหาร การทรมาน การทำลายเพื่อจุดประสงค์ทางการเมืองบางอย่างเพื่อให้บุคคลหรือองค์กรเสียหายเป็นวิธีการเพื่อได้มาซึ่งข้อมูล หรือทรัพย์สิน และอาจกล่าวโดยรวมคือการ ขู่เข็ญอีกฝ่ายหนึ่งให้ยอมสวามิภักดิ์ต่ออำนาจดังเช่นกลุ่มก่อปัญหาที่ประเทศไทยประสบอยู่คือ การก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้การเผาศาลากลางอาทิ เผาโรงเรียนวางระเบิดสถานีรถไฟหรือสถานที่ต่างๆการเรียกค่าคุ้มครองและรวมถึงฆ่าพนักงานสอบสวน ทหารพระผู้พิพากษาฆ่า

ประชาชนเมื่อความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเป็นความผิดที่ร้ายแรง จึงเห็นสมควรที่จะไม่ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมีสิทธิขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรได้

3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ

อาชญากรรมทางเพศ เป็นการกระทำ โดยผิดกฎหมายที่ผู้ก่ออาชญากรรมกระทำทางเพศต่อผู้อื่น โดยผู้กระทำความผิดอาจกระทำตามลำพังหรือร่วมกันกระทำความผิดต่อชายหรือหญิงโดยผู้ถูกกระทำนั้น ไม่ได้เต็มใจ ได้แก่ ข่มขืนกระทำชำเรา หรือมีลักษณะโทรมหญิง กระทำชำเรา เด็กหญิง กระทำ อนาจาร เป็นธุระจัดหาเด็ก หรือหญิงเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น พาหญิงไปเพื่ออนาจารดำรงชีพจากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี และการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามกซึ่งปัญหาอาชญากรรมทางเพศเป็นอาชญากรรมที่คุกคามต่อความปลอดภัยของประชาชนมาเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ อาชญากรรมทางเพศได้ทวีความรุนแรงและความถี่ขึ้นดังที่สังเกตได้ จากข่าวอาชญากรรมทางเพศ และการคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามหน้า หนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน จนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความหวาดกลัวในการใช้ชีวิต ปัญหานี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในบ้านเราแต่เป็นปัญหาที่ลุกลามไปทั่วโลกด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้นหากมี การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ บุคคลดังกล่าวก็จะมีสิทธิที่จะขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากร

ดังนั้นการพิเคราะห์ว่าบุคคลใดสมควรที่จะได้รับการหลบหนีประวัตินิติอาชญากรหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะกลับมามีสิทธิ และสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ในที่สุด

2.2.2 ข้อยกเว้นในการหลบหนีประวัตินิติอาชญากร

การหลบหนีประวัตินิติอาชญากรของไทยก็ควรกำหนดข้อยกเว้นที่สามารถเปิดเผยทะเบียนประวัตินิติอาชญากรได้

หากมีกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศไทย และรวมถึงรัฐอื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย กองทะเบียนประวัตินิติอาชญากร ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัตินิติอาชญากร ได้อาทิเช่น

1. พนักงานสอบสวนสามารถตรวจสอบข้อมูลทะเบียนประวัตินิติอาชญากรได้ ถ้าหากว่าบุคคลขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรแล้วกระทำความผิดอีกซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทราบเบาะแสเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดอาทิ ภูมิฐานะของผู้กระทำความผิด หรือของญาติพี่น้อง รวมถึงข้อมูลอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการติดตามจับกุมตัวบุคคลนั้นมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

2. พนักงานอัยการใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรอ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ถ้าหากว่าบุคคลที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นกระทำความผิดอีก ซึ่งจะส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้นเป็นไปได้โดยง่าย

3. ศาลสามารถใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีที่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีและรวมถึงการใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรในการเพิ่มโทษแก่ตัวผู้กระทำความผิดได้ ในกรณีที่บุคคลที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกระทำความผิดซ้ำ

ทั้งนี้ ต้องกำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สำคัญด้วย ในกรณีดังต่อไปนี้ กองทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อหน่วยงานของรัฐ หรือนายจ้างร้องขอ

1. ผู้พิพากษาเพราะหน้าที่ของผู้พิพากษานั้นต้องวางตัวเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีและไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของกลุ่มความฝ้ายใดฝ้ายหนึ่ง โดยต้อง ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต้องเที่ยงธรรมตามกฎหมายและนิติประเพณีทั้งต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วย²

2. พนักงานอัยการเพราะอัยการต้องปฏิบัติหน้าที่โดยความเที่ยงธรรม ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมโดยมีเป้าหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้เป็นที่ไปด้วยความบริสุทธิ์และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน³

3. พนักงานสอบสวน เพราะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชน ทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามรวมทั้งความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรด้วย⁴

² ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ 1 หน้าที่ของผู้พิพากษา คือ “การประสาท ความยุติธรรมแก่ผู้มีอรรถคดีซึ่งจักต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม ถูก และนิติประเพณีทั้งจักต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ผู้พิพากษาจักต้องยึดมั่นในความเป็นอิสระของตนและเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่ง สถาบันตุลาการ”

³ ประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการ และบุคลากรของสำนักอัยการสูงสุด ข้อ 25 “ข้าราชการฝ่ายอัยการพึงให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างศาล ดำรงทนายความ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น และประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อ อำนวยความยุติธรรมให้เป็นที่ไปด้วย ความบริสุทธิ์และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน”

⁴ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ มาตรา 6 “สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้”

4. ครูเพราะครูเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมากครูจึงต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ กล่าวคือต้องอยู่ในกฎระเบียบทางศีลธรรม หรือหลักความประพฤติ ของแต่ละองค์กรวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่ในการปลูกฝังจิตสำนึก และเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์รวมทั้งพัฒนาบุคคลเหล่านั้นให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

5. ข้าราชการพลเรือนเพราะบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติด้วยความเที่ยงธรรม มีความเป็นกลางทางการเมืองอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล⁵

(1) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(2) ดูแลควบคุมและกำกับการทำงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติกรตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(3) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

(4) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของ ราชอาณาจักร

(5) ปฏิบัติกรอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(6) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(7) ปฏิบัติกรอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่

(1)(2)(3)(4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

⁵ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน 8 “ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยง ธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วง โดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าตามกฎหมาย

(2) ปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการอื่น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ ของบุคคล ไม่กระทำการให้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลหรือก่อภาระหรือหน้าที่ให้บุคคลโดย ไม่มี อำนาจตามกฎหมาย

(3) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี ปราศจากอคติ และไม่ เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ พิกัด สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทาง ศาสนา การศึกษา อบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะดำเนิน ตามมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรี เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเป็นธรรม

6. ทนายความเพราะวิชาชีพทนายความเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ที่มีหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มความร่วมมือทั้งให้คำปรึกษาทางกฎหมายและแก้ต่างคดี และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยจะต้องยึดหลัก คุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ⁶

7. แพทย์เพราะ ผู้ที่เป็นแพทย์ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะของความไม่มีอคติแบ่งแยกความเป็นผู้มีศีลธรรม ความสุภาพอ่อนโยน มีวิธีการคิดด้วยเหตุผลอย่างเป็นระบบมีการตัดสินใจที่ดี น่าเชื่อถือ มีความประพฤติดีงาม มีสติปัญญา สามารถแยกแยะความดีและความชั่ว นอกเหนือไปจาก ตรวจวินิจฉัยโรคและความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ สั่งยา ให้การรักษารวมทั้งในด้านการส่งเสริมสนับสนุนป้องกัน รักษาโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพ⁷

อย่างไรก็ดี ถ้าหากเข้าช้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด อาทิมีความจำเป็นเพื่อโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ และรวมถึงการประกอบอาชีพที่สำคัญต่างๆ กระบวนการยุติธรรม หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เป็นต้นกองทะเบียนประวัติอาชญากรต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างเมื่อบุคคล ดังกล่าวร้องขอ

2.2 ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อได้วางหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะสมบัติหรือช้อยกเว้น โดยเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษาแล้ว ในส่วนนี้จะอธิบายถึงผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร และผลของการฝ่าฝืน รวมถึงช้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแก่บุคคลใดแล้ว จะเกิดผลดังนี้

(4) ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์อันกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง เว้นแต่เป็นการแสดงความเห็นทางวิชาการตามหลัก วิชา

(5) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณ และต้อง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

(6) ไม่ลอก หรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้ระบุแหล่งที่มา”

⁶ ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พุทธศักราช 2529

⁷ ข้อบังคับแพทย์สภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พุทธศักราช 2549 ข้อ 6“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมย่อมไม่ประพฤติ หรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อม เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ”

2.2.1. ผลต่อบุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

1. บุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นสามารถ ปกปิด หรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเองได้ รวมทั้งมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรและการตอบคำถามในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้เช่นกัน ทั้งนี้ สิทธิ ต่างๆของบุคคลนั้นจะกลับคืนมาเป็นปกติอีกครั้ง

2. เมื่อได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว บุคคลนั้นมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ อาทิ ขอตรวจสอบ แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ทั้งยังมีสิทธิแจ้งให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรให้ทำการปกปิด ไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรของตนได้ด้วย

2.2.2 ผลต่อเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ กองทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวม ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรต้องปกปิด ไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร รวมทั้งต้อง แยกเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นต่างหากจากบุคคลอื่นด้วยแต่อย่างไรก็ตาม ทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นยังคงมีอยู่ แต่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้

2.2.3 ผลของการฝ่าฝืน

การที่บุคคลใดเข้าถึง และทำการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยที่บุคคลนั้นไม่มีสิทธิ หรืออำนาจหน้าที่ที่จะกระทำ ถือว่าเป็นความผิด และมีโทษตามกฎหมาย เว้นแต่

1. เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อื่น เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศไทย และรวมถึงรัฐอื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย กองทะเบียนประวัติอาชญากร ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียน ประวัติอาชญากรได้

2. การขอตรวจคุณสมบัติของบุคคลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สำคัญ หรือ ความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เป็นต้น

2.3 กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อผู้กระทำความผิดถูกตัดสินลงโทษและพ้นโทษแล้ว ประกอบกับบุคคลนั้นต้องได้ผ่านขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู หรือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตามกฎหมายบุคคลนั้นถึงจะมีสิทธิยื่นคำร้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กระบวนการยื่นคำร้อง

ผู้กระทำผิดหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรต่อที่ศาลที่มีคำพิพากษาทั้งนี้อาจขอร้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องแทนก็ได้ โดยผู้ร้องต้องเตรียมเอกสารประกอบคำร้องให้ครบถ้วน

เมื่อยื่นคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งจะต้องพิจารณาข้อมูลคำร้องประกอบดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำ ได้แก่ ความผิดชื่อ-สกุล เพศอายุเชื้อชาติ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนทะเบียนราษฎรและที่อยู่ในขณะถูกจับกุม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่กระทำความผิดถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับกุมหน่วยงานที่ชื่อของการจับกุม หมายคดีและศาลที่ตัดสินคดี

3. รายชื่อหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดกรมราชทัณฑ์ได้แก่ ศาล อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรแก้ไขฟื้นฟูและหน่วยงานเอกชนอื่น ซึ่งผู้ยื่นคำร้องเชื่อว่าจะมีข้อมูลที่จะขอให้ลบบอยู่ด้วย

เมื่อศาลรับคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ศาลต้องพิจารณาเวลาคำร้องภายใน อันสมควรโดยศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

2. กระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อศาลพิจารณาคำร้อง และให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากร ศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับทราบ เช่น กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ผู้ยื่นคำร้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถอุทธรณ์คำสั่งได้คำสั่งให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของศาลจะต้องแนบข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดแก่ชื่อ-สกุลได้เพศ อายุ เชื้อชาติ หมายเลข บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนราษฎร

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับ หมายเลขคดี และศาลที่ตัดสินคดีเมื่อศาลมีคำสั่งอันถึงที่สุดให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ส่งสำเนาคำสั่งพร้อมทั้งรับรอง ความถูกต้องให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทราบผลการพิจารณา

2.4 ผลกระทบของทะเบียนประวัติอาชญากร

2.4.1 ผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิด

ในมุมมองของประชาชนในสังคมต่อบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวว่าเป็น “อาชญากร” โดยบุคคลเหล่านี้จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี น่ารังเกียจ ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับค้าสมาคม ด้วย เพราะเหตุที่เกรงกลัวว่าบุคคลนั้นเคยกระทำผิดมาแล้ว ก็สามารถที่จะกระทำผิดอีกทั้งการที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกมาเป็นเวลานานแล้วก็ไม่อาจปรับตัวให้เข้ากับเมื่อสังคมภายนอกได้ ประกอบกับสังคมภายนอกไม่ให้การยอมรับบุคคลดังกล่าว แม้ว่าบุคคลนั้นได้ปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือกลับตนเป็นคนดีแล้วก็ตาม ทำให้บุคคลนั้นถูกเลือกและเสียสิทธิต่างๆ⁸ ดังนี้

2.4.1.1 เสียสิทธิในการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ วิชาชีพ นอกจากอาศัยความรู้ความสามารถแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือ คุณธรรม จริยธรรม และการประพฤติปฏิบัติตัว ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้ภาครัฐ หรือภาคเอกชนให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำงานในส่วนสำคัญของหน่วยงาน ซึ่งจะต้องตรวจเช็คคุณสมบัติโดยการตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากร ถ้าหากว่าบุคคล เคยต้องคำพิพากษาของศาลให้จำคุกหรือมีทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นก็จะไม่ถูกรับเลือกให้เข้าทำงาน ซึ่งอาชีพหรือวิชาชีพที่จำกัดหรือตัดสิทธิ มีดังนี้

1) วิชาชีพครู

ครู ได้ชื่อว่าเป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” ซึ่งหน้าที่ของครูเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ศิษย์ เพื่อที่จะได้เติบโตมาเป็นบุคลากรที่ดีของประเทศ นอกจากหน้าที่ในการบ่มเพาะความรู้แก่ศิษย์แล้วครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการประพฤติปฏิบัติตัว และการวางตัว เพื่อให้ศิษย์เกิดความเชื่อ ความเคารพยำเกรง ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 มาตรา 30 บัญญัติว่า บุคคลที่จะรับราชการครูต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ⁹

2) การรับราชการ

ข้าราชการเป็นบุคคลผู้ทำการแทนพระมหากษัตริย์ในการบริหารงานแผ่นดิน ซึ่งงานของแผ่นดินเป็นงานส่วนรวมอันมีผลเกี่ยวเนื่องถึงความเจริญ หรือเสื่อมลงของบ้านเมือง และทุกซ์

⁸ วาสนา รอดเอี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), น. 2.

⁹ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547

สุขของประชาชน ด้วยเหตุที่กล่าวมา จึงต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับราชการ โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551 มาตรา 36 บัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลที่ต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ¹⁰

3) วิชาชีพนายความ

วิชาชีพนายความนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม โดยทนายจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย จัดทำเอกสาร ฟ้องคดีต่อศาลรวมถึงดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ ในศาล ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช 2528 ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นทนายความไว้ ดังนี้ มาตรา 36 บัญญัติว่า ต้องไม่เป็นบุคคลที่ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่า จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ¹¹

4) วิชาชีพแพทย์

วิชาชีพแพทย์เป็นวิชาชีพที่ต้องมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพอันเป็นพื้นฐานให้ความดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อดำรงไว้ซึ่งความไว้วางใจและการยอมรับนับถือจากสังคมประกอบวิชาชีพแพทย์จึงต้องมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2542 มาตรา 32 บัญญัติว่า ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาในคดีที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่า นำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ¹²

2.4.1.2 เสี่ยสิทธิทางการเมือง

สิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ถ้าหากเป็นบุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกหรือมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว บุคคลนั้นจะไม่ได้ได้รับความรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย ถูกตัดสิทธิและเสี่ยสิทธิทางการเมือง ดังนี้

1) การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 98¹³ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทน (7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

¹⁰ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551

¹¹ พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช 2528

¹² พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2542

¹³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2) การสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับเสนอชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 115¹⁴ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ข. ลักษณะต้องห้าม

(1) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 98 (7)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา แม้การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้กระทำความผิดจะเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการการแก้แค้นทดแทนต่อความผิดที่ผู้กระทำได้ทำไปก็ตาม แต่ในปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปโดยความสำคัญต่อตัวผู้กระทำความผิดให้สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน และสามารถ กลับคืนสู่สังคมได้มากกว่าที่จะเป็นไปเพื่อการแก้แค้นกระทำทดแทนต่อตัวผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว จึงส่งผลให้การลงโทษซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทั้งผู้กระทำความผิดถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ทะเบียนประวัติอาชญากรก็จะติดตัวบุคคลนั้นตลอดไปซึ่งเป็นการสร้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิดคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำตามแนวความคิดข้างี้แสดงให้เห็นถึงสิ่ง ที่สังคมพยายามกีดกัน หรือไม่ยินดีต่อตัวผู้กระทำความผิดผู้ต้องโทษ โดยไม่ให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดที่ยอมรับผิด และกลับตัวเมื่อ ได้รับเป็นคนดีของสังคม ผลกระทบดังกล่าว หรือถูกกีดกันจากมาตรการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรมทะเบียนประวัติอาชญากรจึงส่งผลให้ผู้กระทำความผิดที่สามารถแก้ไขพฤติกรรมได้กลายเป็นอาชญากรอย่างถาวรและก่อปัญหาต่างๆตามมา

2.4.2 ผลกระทบต่อส่วนรวม

แม้ทะเบียนประวัติอาชญากรจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิดในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะการถูกคนในสังคมรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และการเสียสิทธิต่างๆตาม กฎหมาย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ผลกระทบนี้ไม่ได้เป็นผลร้ายแก่ตัวผู้กระทำความผิดเท่านั้น ผลร้ายต่อทั้งครอบครัวของผู้กระทำความผิด และประเทศชาติอีกด้วยโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.2.1 ผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิด การบุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว นอกจากจะเป็นตราบาปแก่บุคคลนั้นแล้วที่จะถูกคนในสังคมรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติ และไม่ได้รับการยอมรับต่อสังคมแล้ว อย่งไรก็ดี ผลกระทบนี้ก็ยังคงส่งผลไปถึงครอบครัวของผู้กระทำความผิดด้วย กล่าวคือ ประชาชน ในสังคมจะพลอยดิฉิน นินทา รังเกียจ เดียดฉินท์ หรือตราหน้าบุคคลในครอบครัว หรือในวงศ์ตระกูล ของผู้กระทำความผิดว่าเป็นคนไม่ดีตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ยังมีผลกระทบต่อ การเข้าสังคม อยู่รวมกัน ในสังคม เพราะคนในสังคมเกิดความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ เกรงกลัวว่าบุคคลในครอบครัว หรือใน วงศ์ตระกูลของผู้กระทำความผิดอาจมี

¹⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

แนวโน้มนำที่สูงที่จะก่ออาชญากรรม หรือกระทำความผิดได้ บุคคลทั่วไป อาทิเช่น ถ้าถูกกระทำความผิด ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นพ่อ-แม่ก็จะถูกสังคมตำหนิติเตียนว่าเลี้ยงลูก ไม่ดี หรือถูกตำหนิตว่าเป็นคนไม่ดีตาม เนื่องจากเป็นผู้ที่บ่มเพาะ หรือปลูกสร้างจิตสำนึกที่ นั่นเอง หรืออาจถูกรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติตามไปด้วย และพลอยทำให้ญาติพี่น้องในวงศ์ต่างพร้อย หรือพลอยเสียชื่อเสียงตามไปด้วย

2.4.2.2 ผลกระทบต่อประเทศชาติ

ถ้าหากบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้น เป็นบุคคลที่มีวิชาความสามารถในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง แต่ไม่สามารถที่จะนำความรู้ สามารถที่ตนเองมีไปใช้ ประกอบสัมมาอาชีพ หรือพัฒนาประเทศชาติได้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อบุคคลดังกล่าวไม่มีโอกาส ความรู้ความสามารถที่ตนมีไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติได้ อีกทั้งทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติเสียหาย เพราะไม่มีโอกาสสร้างสรรคงานให้ปรากฏ เมื่อขาดโอกาส ขาดรายได้ จึงต้องกลายเป็นภาระแก่ครอบครัว และแก่รัฐที่จะต้องให้ความดูแลบุคคลเหล่านี้ด้วย แทนที่รัฐจะนำเงินงบประมาณในส่วนนี้ไปในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปและเมื่อใดที่ปัญหาการก่ออาชญากรรมได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เป็นปัญหาที่คุกคามความปลอดภัยของประชาชน และเป็นภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศนั้นและความเชื่อของต่างชาติ ทำให้ต่างชาติไม่กล้าที่จะเข้ามาลงทุนภายในประเทศ เป็นผลเสียต่อการท่องเที่ยว ศิลปะ วัฒนธรรม เพราะแสดงให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลในการบริหารประเทศ เมื่อสูญเสียรายได้ตรงจุดนี้จึงทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจในมวลรวมและยากต่อการสร้างสัมพันธไมตรีอันดีต่อประเทศอื่นๆอีกด้วยแม้ทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อแก้ทดแทนต่อความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำตามหลักการ ไปตาต่อตา ฟันต่อฟัน อันเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ายังเป็นผลกระทบแก่บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดอีกด้วย กล่าวคือ การที่บุคคลในครอบครัว หรือในวงศ์ผิด และถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ผลกระทบนี้ยังส่งผลร้ายต่อครอบครัว และวงศ์ตระกูลผู้กระทำความผิดด้วยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้บุคคลในครอบครัววงศ์ตระกูลก็จะพลอยถูกติฉินนินทาโดนดูถูกจากสังคม หรือถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดีตามไปด้วยเช่นเดียวกัน และมีผลกระทบต่อสังคม หรือการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะเหตุที่คนในสังคมไม่ให้การยอมรับ และไม่ให้ออกาสเหล่านี้ที่กลับตนเป็นคนดีแล้ว มีหน้าซ้ำครอบครัวและญาติพี่น้องในวงศ์ตระกูลพลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย ทั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศชาติ และความเชื่อมั่นของต่อกรณีประเทศดังกล่าวมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการก่ออาชญากรรม หรือมีการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ เพราะแสดงให้เห็นถึงการบริหารของรัฐบาลที่ไม่มีประสิทธิภาพาน ส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยว การลงทุน ต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ หรือต่อการสร้างสัมพันธไมตรีต่อประเทศอื่นๆ และรัฐบาลยังต้องเสีย

งบประมาณส่วนหนึ่งในการดูแลบุคคลดังกล่าวอีกด้วยแทนที่จะนำงบประมาณดังกล่าวไปพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

2.4. การลอบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

2.4.2.3 หลักการและเหตุผลของกฎหมายเกี่ยวกับการลอบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลอบทะเบียนประวัติอาชญากรถือเป็นเรื่องใหม่ในกระบวนการยุติธรรม ทะเบียนประวัติอาชญากรแต่ก่อนนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือของพนักงานสอบสวนในการป้องกันและปราบปราม รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม สำหรับศาลหรือผู้พิพากษาก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มโทษหรือลดโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำให้ไป ฉะนั้นแล้วจึงต้องนำแนวคิดและหลักการในการลอบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการลอบทะเบียนประวัติอาชญากรแต่พอมีกฎหมายที่เทียบเคียงได้คือ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550¹⁵ อย่างไรก็ตาม การล้างมลทินตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ไม่ใช่การลอบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย กล่าวคือการล้างมลทินนี้มีผลเป็นเพียงการลบล้างโทษ แต่มิได้ลบล้างการกระทำความผิดแต่อย่างใดด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรจึงไม่ถูกลบล้างไปโดยพระราชบัญญัติดังกล่าวในส่วนของการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรมีปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2547 และระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พุทธศักราช 2554 วางหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบันทึกชื่อประวัติอาชญากรรมไว้ แต่ไม่มีการกำหนดถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการลอบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีที่ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดี พร้อมกลับคืนสู่สังคมไว้ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการบันทึกพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2547 มาตรา¹⁶ 11 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจหน้าที่

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการลอบทะเบียน ประวัติอาชญากร โดยเฉพาะจึงเห็นสมควรที่จะนำ แนวคิดและหลักการในการลอบทะเบียนประวัติ อาชญากรในต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลอบทะเบียนประวัติอาชญากรให้สอดคล้องกับรูปแบบ สภาพสังคมของประเทศไทยต่อไป

¹⁵ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พ.ศ. 2550

¹⁶ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

2.4.2 หลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร

2.4.2.1 บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นสามารถทำการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้เพราะไม่ใช่ว่าผู้กระทำความผิดทุกคนสามารถขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้แต่จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้แต่ด้วยในประเทศไทย บุคคลที่จะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550 นั้น คือ ผู้ที่กระทำความผิดและได้รับการลงโทษแล้ว โดยมีหลักการคือ เมื่อพระมหากษัตริย์มีความประสงค์ที่จะล้างมลทินให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษแล้ว โดยการล้างมลทินนั้นเป็นการคืนสิทธิ ทางสังคมหรือทางกฎหมายให้แก่ผู้กระทำความผิด¹⁷ ให้สามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้ง

2.4.2.2 ขั้นตอนและการดำเนินการในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550 นั้นเกิด จากแนวความคิดว่าการล้างมลทินนั้นเป็นไปเพื่ออภัยทานความผิดและโทษแก่ผู้กระทำความผิด เป็นความประสงค์ของพระมหากษัตริย์ ซึ่งจะมีการตราพระราชบัญญัติล้างมลทินออกมาเนื่องใน วโรกาส หรือมีเหตุการณ์บ้านเมืองที่สำคัญ เท่านั้น

2.4.3 ข้อยกเว้นการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ในประเทศไทยการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550 นั้นจะมีการตราพระราชบัญญัติออกมาเพื่อ ล้างมลทินแก่ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นโทษทางวินัย โทษที่ถูกสั่งให้พักราชการ โทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดเพราะกระทำความผิดอาญา แต่ก็มีข้อยกเว้น ล้างมลทินแก่ความผิดอาญาที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

2.4.4 ผลการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

จากการที่ศึกษาถึงหลักการ แนวคิด และข้อยกเว้นในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของ ในประเทศไทยแล้ว ซึ่งต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงผลการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ผลการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550 นั้นถือว่าเป็นการลบล้างโทษให้แก่ผู้ที่เคย กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษแล้ว แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างการ

¹⁷ เติ้งอ๋าง, น. 117.

กระทำความผิดที่ได้กระทำ กล่าวคือ การกระทำความผิดกับโทษ ถือว่าเป็นคนละเรื่องกัน ดังนั้น ทะเบียนประวัติอาชญา ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษไปแล้วจึงไม่ถูกลบล้างไปโดยพระราชบัญญัติล้างมลทิน

2.5 พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550

2.5.1 ความหมาย

ล้างมลทิน คือ การล้างมลทินแก่ผู้ต้องโทษในความผิดต่างๆที่พ้นโทษไปแล้ว รวมถึงผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ได้รับการลงโทษทางวินัยไปแล้ว มีผลทางกฎหมายให้ถือว่าบุคคลที่เคยถูกลงโทษเนื่องจากการกระทำความผิด เป็นไม่เคยถูกลงโทษในความผิดนั้นมาก่อน และสำหรับผู้ที่เคยถูกลงโทษทางวินัยก็ให้ถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยถูกลงโทษลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้นๆ มาก่อน¹⁸ ในประเทศไทยได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติล้างมลทิน มาแล้ว 8 ฉบับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติล้างมลทินผู้กระทำความผิดทางการเมือง ร.ศ.130 พุทธศักราช 2475
2. พระราชบัญญัติล้างมลทินให้แก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษในกรณีเกณฑ์แรงงานหรือทรัพย์สินในระหว่างมหาสงครามเอเชียบูรพา พุทธศักราช 2489
3. พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศตวรรษ พุทธศักราช 2499
4. พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศตวรรษ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2502
5. พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2526
6. พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา 60 พรรษา พุทธศักราช 2530
7. พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พุทธศักราช 2539
8. พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550

ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550 ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 ซึ่งล้างมลทินให้แก่ผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่างๆซึ่งได้พ้นโทษไปแล้ว ได้แก่ ผู้ถูกลงโทษทางวินัย ถูก

¹⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 694/2539, คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 72/2546

สั่งให้ออกจากราชการ หรือถูกดำเนินการทางวินัย ซึ่งบัญญัติตามมาตรา 3 มาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติ ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมี พระชนมพรรษา 80 พรรษา พุทธศักราช 2550¹⁹

2.5.2 ผลของการล้างมลทิน

1. ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือลงทัณฑ์นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทาง วินัยในกรณีนั้น ๆ²⁰

2. ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการ เมื่อได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายล้างมลทินฉบับนี้ แล้วจะพิจารณาในทางที่เปลี่ยนแปลงเป็นโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการมิได้²¹ เช่น ถูกสั่งให้ ออกเพราะมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน หากจะเข้ารับราชการต่อไปอาจเกิดความ เสี่ยงภัยแก่ราชการตามมาตรา 116 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2535 เมื่อได้รับการล้างมลทินแล้วจะพิจารณาในทางที่เปลี่ยนแปลงเป็นโทษปลดออกหรือไล่ออกจาก ราชการมิได้

3. ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยและผู้บังคับบัญชาได้สั่งยุติเรื่องหรือ งดโทษก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 เมื่อข้าราชการผู้ถูกลงโทษได้รับการล้างมลทินแล้ว ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจพิจารณาหรือดำเนินการทางวินัยเกี่ยวกับกรณีความผิดของผู้นั้น ได้อีก แต่ต้อง รายงานการลงโทษและการได้รับมลทินไปยังคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เพื่อทราบ

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของ พ.ร.บ. ล้างมลทินฯ พุทธศักราช 2550 แล้ว จะเห็นว่า ผลทางกฎหมายของบรรดาผู้ที่เคยรับโทษทางวินัย ผู้ที่เคยถูกลงโทษให้ออกจากราชการ และผู้ เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญาวันแต่โทษ

¹⁹ มาตรา 3 “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ผู้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วน ท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย มาตรา 5 “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลง โทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมด หรือบางส่วน ไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ มาตรา 6 “บรรดาผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อนหรือใน วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สั่งยุติ เรื่องหรืองดโทษก่อนหรือในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการ ทางวินัยในกรณีนั้นต่อไป”

²⁰ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.116/2554

²¹ หนังสือตอบข้อหารือของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0713/ล 612 ลงวันที่ 30 กันยายน 2531

สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้ถือเป็นว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับโทษทางวินัยหรือได้รับโทษจำคุกหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการทำให้บุคคลดังกล่าวไม่มีมลทินติดตัวต่อไปเท่านั้น แต่ไม่มีผลล้างการกระทำที่เป็นความผิดที่ได้กระทำไปแล้ว กล่าวคือ การกระทำ ความผิดกับการลงโทษ ถือเป็นคนละเรื่องกัน

2.5.3 เปรียบเทียบการล้างมลทิน กับการนิรโทษกรรม กับการอภัยโทษ

การล้างมลทิน คือ การลบล้างโทษที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาครบถ้วนและพ้นโทษแล้ว มีผลทางกฎหมายเท่ากับบุคคลนั้นไม่เคยได้รับโทษมาก่อน แต่ไม่ได้ล้างการกระทำที่เป็นความผิด กล่าวคือ ความผิดที่เคยกระทำก็ยังคงได้ชื่อว่าเคยกระทำความผิดอยู่ตนเอง การล้างมลทินต้องทำเป็นกฎหมายโดยออกเป็นพระราชบัญญัติ

การนิรโทษกรรม คือการกำหนดให้สิ่งที่เป็นความผิด ไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดในทางอาญาหรือในทางแพ่ง เป็นขั้นตอนที่เกิดก่อนผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม หรือหลังจากมีคำตัดสินของศาลแล้วแต่ผู้กระทำความผิดนั้นยังไม่ได้รับโทษหรือรับโทษอยู่แต่ยังไม่พ้นโทษ การนิรโทษกรรมต้องออกเป็นกฎหมาย โดยจะออกเป็นพระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนดก็ได้

การอภัยโทษ คือ การให้อภัยแก่ผู้ต้องโทษที่กำลังได้รับโทษอยู่ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกลงโทษต่อไป การอภัยโทษเกิดขึ้นได้โดยการขอพระราชทานอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์โดยอาจขอเองเป็นรายเฉพาะบุคคล หรือโดยฝ่ายบริหารตราพระราชกฤษฎีกาเพื่ออภัยโทษให้แก่บุคคลทั่วไป การอภัยโทษนั้นอาจจะยกโทษให้ทั้งหมดหรือลดหย่อนผ่อนโทษให้บางส่วน ผลทางกฎหมายของบุคคลเมื่อได้รับอภัยโทษแล้วก็ยังถือว่าเป็นบุคคลเคยถูกลงโทษเช่นเดิม

จากข้างต้นเหตุผลในการประกาศพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสต่างๆ มักทำเพื่อเป็นการให้อภัยทาน เป็นการได้บำเพ็ญกุศลอย่างหนึ่งให้บุคคลที่ถูกลงโทษไปแล้วมีสิทธิสมบูรณ์เหมือนประชาชนพลเมืองทั่วไป เพราะบุคคลเหล่านี้จะถูกตัดสิทธิ หรือจำกัดสิทธิบางประการไว้ตามกฎหมายบางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2535 มาตรา 30 ที่บัญญัติว่า “ผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังต่อไปนี้

(12) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น

(13) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนตามกฎหมาย”

แต่เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้รับการล้างมลทินแล้วจึงถือว่าไม่เคยต้องคำพิพากษา คำสั่งให้ลงโทษ ทำให้บุคคลเหล่านี้มีสิทธิดำเนินชีวิตได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ให้มีชีวิตรใหม่ได้รับโอกาส

กลับคืนสู่สังคมอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ดีผู้มีอำนาจสั่งบรรจุราชการอาจนำพฤติกรรมที่เคยกระทำผิด วินัยมาวินิจฉัยว่าขาดคุณสมบัติตามมาตรา 30 (7) ที่บัญญัติว่า “ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี จนเป็นที่รังเกียจของสังคม” ได้ เช่น ข้าราชการที่ถูกลงโทษฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณี ช่มชู้นกระทำชำเราหญิงอื่น แม้จะได้รับการล้างมลทิน แต่อาจพิจารณาได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคมได้ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ก็เพื่อประโยชน์ในด้านการสืบสวน ค้นหาตัวผู้กระทำความผิด เพื่อให้ทราบประวัติการต้องโทษของผู้กระทำความผิด ค้นหาตัวผู้หลบหนีคดี ใช้ประกอบการพิจารณาความผิด กำหนดบทลงโทษ ตลอดจนกำหนดวิธีการในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงดังที่กล่าวมานั้น ก็จะต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลทั้งหมดอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน เป็นหนึ่งเดียว แต่ในปัจจุบันการจัดการข้อมูลดังกล่าวของประเทศไทย ยังเป็นการดำเนินการที่แต่ละหน่วยงานต่างรับผิดชอบข้อมูลเฉพาะส่วนที่ตนมีและจำเป็นต้องมาใช้ประโยชน์แก่หน้าที่รับผิดชอบของตนเท่านั้น มิได้มีการบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าวออกเป็นระบบ อีกทั้ง ยังไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องดังกล่าวนี้จะมีก็แต่เพียงระเบียบปฏิบัติ เฉพาะของแต่ละหน่วยงานเท่านั้นการจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดการข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นรูปแบบ ประกอบกับไม่มีหน่วยงานผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง จึงทำให้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ในลักษณะที่กระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ มีความมุ่งหมายในการจัดเก็บและนำมาใช้ ที่แตกต่างกันออกไปมิได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการนำไปใช้

ด้วยสาเหตุดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงสมควรให้มีการร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติและกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการ ประสานงาน เชื่อม ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลของประวัติอาชญากรรมทุกประเภทให้เป็นข้อมูลอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แยกประเภทของข้อมูล คำนึงถึงมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของข้อมูล ตลอดจน หลักเกณฑ์การอนุญาตให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐใช้ข้อมูลที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ ทั้งนี้เพื่อการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตลอดจนกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจ หน้าที่ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานไว้อย่างชัดเจนบังคับแก่การจัดการเข้าประวัติ

อาชญากรรมอย่างเป็นรูปแบบ โดยเฉพาะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการ อนุญาต หรือไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เคร่ง ในการ อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล อีกทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติ อาชญากรรมสำหรับการกระทำความผิดบางประเภทความผิด โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของ ความผิดที่ได้กระทำ พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือไม่ เพื่อให้ โอกาสผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติ ซึ่งประเทศ ไทยเองก็ควรมีการสร้างระบบการคุ้มครองข้อมูลในตนเองเช่นกัน ทั้งนี้เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ ในทะเบียนประวัติอาชญากรรมนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบแก่การดำเนินชีวิต หน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ และอาจทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคม และอาจเป็น สาเหตุให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งมีได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษทาง อาญา เมื่อได้กำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดทำข้อมูล ทะเบียน ประวัติอาชญากรรมแห่งชาติอย่างชัดเจนแล้ว ย่อมส่งผลทำให้สามารถพัฒนาทะเบียน ประวัติ อาชญากรรมอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอำนวย ความ ยุติธรรมทางอาญาได้อย่างบูรณาการ

บทที่ 3

หลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียน ประวัติอาชญากร

เมื่อบุคคลใดถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว กล่าวคือ มีการกระทำผิด ตลอดจนถูกพิพากษาลงโทษแล้ว บุคคลดังกล่าวจะถูกบันทึกข้อมูลการกระทำความผิด ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ ลายนิ้วมือ และรูปถ่ายลงในฐานข้อมูลในบพนี้ จะกล่าวถึงหลักการ และแนวคิดทฤษฎี ที่สำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากรรมและการลงโทษ ตลอดจนแนวความคิดในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ดังจะกล่าวต่อไป

3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำความผิด หรือการก่ออาชญากรรมโดยทั่วไป มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายทฤษฎี เช่น ความเป็นอันตรายของบุคคล ด้านความบกพร่องทางจิต โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน เป็นต้น โดยการกระทำความผิดซ้ำสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1.1 ทฤษฎีตราบาป

ทฤษฎีตราบาป The (Labeling Theory) หรือทฤษฎีปฏิกิริยาของสังคม Social (reaction theory) ผู้ที่เสนอแนวคิดนี้เป็นคนแรกคือการ์เบรียลทาร์ด (Gabriel Tard) นักสังคมวิทยาและนักอาชญาวิทยาชาว ฝรั่งเศส ผู้เสนอแนวคิดที่ว่า แนวโน้มการก่ออาชญากรรมหรือพฤติกรรมก่ออาชญากรรมที่รุนแรง เกิดจากการตราบาปของคนในสังคม กระทำต่อผู้กระทำความผิดในครั้งแรก การปฏิบัติ และปฏิกิริยาของสังคมต่อผู้กระทำความผิด “ในฐานะที่เป็นอาชญากร” อันเป็นการสร้างตาบาปติดตัวให้แก่ ผู้กระทำความผิด เนื่องจากการตราบาปจะติดตัวบุคคล ตลอดชีวิต

การตราบาปอาจเปลี่ยนพฤติกรรมของคนให้มีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมในครั้งต่อไป ซึ่งอาจรุนแรงยิ่งขึ้น ด้วยการตราบาปจะติดตัวผู้นั้น ไปตลอดชีวิตดังกล่าวนั้น ถือเป็นผู้กระทำความผิดไปตลอดกาลนอกจากนั้นการตราบาปไม่ใช่เป็นเพียงการลงโทษจากสังคมเท่านั้น ยังเป็นการแสดงการ ไม่ยอมรับของสังคมต่อผู้มีพฤติกรรมด้วยเหตุผลที่ว่า บุคคลเหล่านั้นเป็นคนเลว และไม่สมควรคบค้าสมาคมด้วย ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว ส่งผลกระทบที่ร้ายแรงต่อบุคคลนั้น โดยเป็น

การเพิ่มแรงกดดันให้ผู้นั้นมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้น และยังถลำลึกลงไปสู่การกระทำที่รุนแรง เนื่องด้วยผู้นั้นไม่อาจกลับคืนสู่สภาวะปกติสุขได้อีกครั้งนั่นเอง²²

3.1.2 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง

Edwin H. Sutherland เป็นผู้ก่อตั้งทฤษฎีนี้ โดยเขาเสนอแนวความคิดที่ว่า สาเหตุของ การกระทำผิดเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้²³

1. พฤติกรรมของอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ กล่าวคือ ไม่ได้เกิดจากยีนส์ หรือ พันธุกรรม แต่เกิดขึ้นโดยเรียนรู้จากการกระทำผิดของบุคคลอื่น

2. พฤติกรรมของอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยกระบวนการ ติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นภาษากายหรือภาษาพูด

3. สิ่งสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร คือ เป็นการเรียนรู้ หรือ ฝึกอบรมระหว่าง บุคคลที่สนิทสนม มีความใกล้ชิด หรือมีความเกี่ยวพันกัน

4. สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในการประกอบอาชญากรรม ประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้

4.1 เทคนิค หรือวิธีการต่างในการกระทำผิด ซึ่งมีวิธีดังจะกล่าวต่อไปนี้

4.2 แรงจูงใจ แรงผลักดัน การหาเหตุผล และทัศนคติในการกระทำผิด

5. แรงจูงใจ และแรงผลักดันเกิดจากการเรียนรู้ถ้อยคำในตัวของทนายผู้ติของ กฎหมายใน เรื่องๆนั้น ซึ่งจะมีส่วนที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับบทบัญญัติของกฎหมายนั้นนั่นคือในสังคมจะมี กลุ่มบุคคลจะไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย และอีกจำนวนหนึ่งเป็นกลุ่ม บุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย²⁴

6. บุคคลหนึ่งจะกลายเป็นผู้กระทำผิด เพราะเหตุที่ไม่มีความยำเกรง หรือเกรงกลัว ต่อกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย โดยหลักเกณฑ์ข้อนี้มีความสำคัญกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง กล่าวคือ บุคคลจะกระทำผิดเพราะได้เข้าไปคลุกคลีแบบแผนของอาชญากร และแยกตัวออก จากสังคมของบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย²⁵ ส่งผลให้บุคคล นั้น เลียนแบบพฤติกรรมจากสภาพแวดล้อมรอบตัวจนกลายเป็นอาชญากรในที่สุด

²² L.ThomasWinfree, *understandingCrimeTheory and Practice*, (Belmont: Wadsworth, 2003), p. 224.

²³ *Ibid*, pp.163-166.

²⁴ พรชัย ชันดี, *ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัยนโยบายประยุกต์*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2556), น. 238.

²⁵ ประธาน วัฒนวานิชย์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2546), น. 238.

7. การเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อันได้แก่ระยะเวลา ความถี่ ความสำคัญ และความรุนแรง โดยเฉพาะกับความถี่ และระยะเวลาจะส่งผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ส่วนความสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ของบุคคลจะพัฒนาตั้งเขาวัว และคงอยู่ตลอด ส่วนความรุนแรงจะขึ้นอยู่กับอัตราส่วน และปริมาณที่แต่ละบุคคลได้รับ

8. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรโดยการคบหาสมาคม โดยหลักการ นี้ไม่ได้เกิดจากการเลียนแบบแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

9. พฤติกรรมของอาชญากรเป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการ และค่านิยม ทั่วไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่สามารถอธิบายการเรียนรู้พฤติกรรมของอาชญากรได้อย่างแน่นอน เพราะบุคคลทั่วไปในสังคมที่มีได้กระทำผิดก็มีความต้องการ และค่านิยมเช่นเดียวกัน

จากทฤษฎีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสังคมพยายามกีดกันหรือไม่ใช่ดีต่อตัวผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องโทษ โดยไม่ให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดที่ขอมและต้องการที่จะกลับตัว เป็นคนดีของสังคม อาทิ ไม่ยอมรับเข้าทำงานในหน่วยงานของภาครัฐ หรือเอกชน ไม่มีสิทธิการเมือง ไม่มีสิทธิได้รับการศึกษา เป็นต้น อันเป็นที่การกระทำที่ให้ผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็น คนดีของสังคม ซึ่งเป็นกรณีที่ยังสามารถแก้ไขพฤติกรรมของกระทำความผิดได้ ทำให้เขาไม่สามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ และเมื่อได้รับผลกระทบดังกล่าว หรือถูกกีดกันจากมาตรการทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรม ทะเบียนประวัติอาชญากร จึงส่งผลให้ผู้กระทำความผิด สามารถแก้ไขพฤติกรรมได้กลายเป็นอาชญากรอย่างถาวร²⁶

3.1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิด

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สังคมย่อมต้องหามาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการกับบุคคลที่กระทำความผิดที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งวิธีการที่มักจะนำมาใช้ต่อผู้ ก็คือการลงโทษ ซึ่งการลงโทษมีวัตถุประสงค์มีดังต่อไปนี้²⁷

3.1.3.1 ทฤษฎีแก้แค้นทดแทน

ทฤษฎีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้แค้นต่อการกระทำความผิดที่ผู้กระทำให้ไป²⁸ หรือสิ่งที่ผู้กระทำให้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย เพราะคนในสังคมมองว่า

²⁶ SueTitusReid, *Crime and Criminology*, 10 th ed. (New York: McGraw-Hill, Inc., 2003), pp. 182-183.

²⁷ ณรงค์ ใจหาญ, *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), น. 20-37.

²⁸ อุทิศ แสน โภคิก, *กฎหมายอาญาภาค 1*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2525), น. 22-23.

การแก้แทนเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมความยุติธรรมต่อตัวผู้เสียหายหรือมี หรือต่อสังคมส่วนรวมอีก ด้วย²⁹ โดยทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่มีมาแต่โบราณ และยังได้รับการยอมรับจากคนในสังคมอยู่ อันที่มาจากหลักที่ว่า“ตาต่อตา ฟันต่อฟัน”³⁰ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของทฤษฎีนี้

3.1.3.2 ทฤษฎีการป้องกันพิเศษ³¹

ทฤษฎีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการรับโทษ และพ้นโทษมาแล้วเช็ดหลาบ หรือเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือยับยั้ง หรือข่มขู่ตัวผู้กระทำความผิดความผิดมิให้หวนกลับไปกระทำไม่ให้ผู้กระทำความผิดอีกในอนาคต³² ฉะนั้นการที่ผู้กระทำความผิดมีประวัติอาชญากรรมติดตัว จึงถือเสมือนเป็นเครื่องเตือนใจให้กับผู้กระทำความผิด ให้ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก

3.1.3.3 ทฤษฎีการป้องกันทั่วไป³³

ทฤษฎีนี้มีวัตถุประสงค์ที่ต่างจากทฤษฎีแก้แก้แทนที่มุ่งจะลงโทษแก่ตัวผู้กระทำความผิด แต่เพียงอย่างเดียวหากแต่การลงโทษจะเป็นสิ่งเตือนใจหรือเป็นเครื่องมือให้ประชาชนยับยั้งตนเองหรือไม่กล้าที่จะละเมิดต่อกฎหมาย และเมื่อใดที่มีการละเมิดกฎหมายก็จะได้รับผลร้ายตามมา

3.1.3.4 ทฤษฎีแบบผสมผสานที่เน้นการแก้แก้แทน

ทฤษฎีแบบผสมผสานที่เน้นการแก้แก้แทน³⁴ ทฤษฎีนี้เป็นการรวมแนวความคิดของทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมา โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษเป็นทั้งเรื่องการแก้แก้แทน การป้องกันพิเศษ และการป้องกันทั่วไป ซึ่งหลักสำคัญก็คือการแก้แก้แทนต่อความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำไป ส่วนวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปรับผู้กระทำความผิดคงเป็นวัตถุประสงค์ของการป้องกันพิเศษ ซึ่งการป้องกันทั่วไปนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในลำดับท้ายสุด

²⁹ Wayne R. LaFave, Criminal, p.30.

³⁰ Vgl. Roxin, อ้างถึงใน, สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, งานวิจัยเรื่อง การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ, กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการศาลยุติธรรม (สถาบันวิจัยและพัฒนาสค์) สำนักงานยุติธรรม, 2548, น. 15-16.

³¹ เพิ่งอ้าง, น. 15-16.

³² ณรงค์ ใจหาญ, กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), น. 28.

³³ เพิ่งอ้าง, น. 15-16

³⁴ เพิ่งอ้าง, น. 15-16.

3.1.3.5 ทฤษฎีแบบผสมผสานที่เน้นการป้องกัน

ทฤษฎีแบบผสมผสานที่เน้นการป้องกัน³⁵ วัตถุประสงค์ของการลงโทษมีไว้เพื่อเป็นการป้องกัน กล่าวคือ แม้การลงโทษเป็นไปเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของปัจเจกชนและคุ้มครองระเบียบของสังคมก็ตาม แต่อย่างไรก็ดีทฤษฎีนี้ยังให้ความสำคัญต่อการยับยั้งมิให้เกิดการกระทำผิดอีก ทั้งยังเป็นการการแก้ไขฟื้นฟู หรือ ผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีและสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของการลงโทษในยุคแรกนั้นเป็นไปเพื่อการแก้แค้นทดแทนต่อความผิดที่ผู้กระทำได้ทำไปแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิดต่อมาในยุคหลังเริ่มให้ความสำคัญต่อการแก้ไข ฟื้นฟู หรือปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคม ได้มากกว่าที่จะเป็นไปเพื่อการแก้แค้นทดแทนแต่และเพียงอย่างเดียว

3.2 หลักการเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็นระบบที่เกิดขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล พร้อมกับประวัติ อาชญากรรมของผู้กระทำความผิด ที่ได้ผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมแล้ว เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนว่าผู้กระทำความผิดอยู่ที่ใด และเมื่อผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก ก็ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามจับกุมตัวได้ทันทั่วถึง และทะเบียนประวัติอาชญากรรม จะถูกนำมาพิจารณาในการเพิ่มโทษได้อีกด้วย โดยจะได้อธิบายความหมาย ความสำคัญของทะเบียน ประวัติอาชญากรรมดังนี้

3.2.1 คำนิยามของทะเบียนประวัติอาชญากรรม

คำว่า“ทะเบียนประวัติอาชญากรรม” นั้น ไม่มีบทกฎหมายใดให้คำอธิบายเอาไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ เป็นคำที่ใช้นิยาม หรือเข้าใจกันในหน่วยงานของผู้ปฏิบัติงาน จึงต้องอาศัย ความหมายในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 มาอธิบายความหมายของคำว่า“ทะเบียนประวัติอาชญากรรม” ดังนี้

คำว่า“ทะเบียน”³⁶ หมายความว่าบัญชีลักษณะจำนวนคน จำนวนสัตว์ หรือจำนวนสิ่งของ ตลอดจนงานต่าง ที่รัฐบาลตั้งไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับประชาชนพลเมือง

คำว่า“ประวัติ”³⁷ หมายความว่า เรื่องราวว่าด้วยความเป็นไปของคน สถานที่หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

³⁵ เพิ่งอ้าง, น. 15-16.

³⁶ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546), น. 515.

คำว่า“อาชญากรรม”³⁸ หมายความว่า ผู้ก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดคดีอาญาคั้งนั้น เมื่อทราบถึงคำนิยามดังกล่าวข้างต้นแล้ว “ทะเบียนประวัติอาชญากรรม” ย่อมหมายถึง ระบบข้อมูลที่รวบรวมเรื่องราว และความเป็นไปของผู้กระทำความผิดอาญาในคดีอาญา ไว้เป็นพยานหลักฐานโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งกระทำความผิดถือว่ามีค่าสำคัญที่สุดในระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรม เพราะสามารถใช้แยกแยะบุคคลแต่ละประเภท และทำให้ทราบถึงประวัติของบุคคล แต่ละราย ซึ่งประวัติของบุคคลสามารถแบ่งได้³⁹ 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย ชื่อ อายุ คำนิรูปพรรณ คำนิพิการ ลายสัก อุปนิสัยประจำตัว ภาพถ่าย เชื้อชาติ สัญชาติ ลายพิมพ์นิ้วมือ บางประเทศได้มีการนำลายพิมพ์ DNA มาใช้ด้วย⁴⁰

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย ที่อยู่ ที่เกิด ที่ทำงาน สถานที่ที่ชอบไปเที่ยว ปราภภูตัว

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วย ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับบุคคล และสถานที่

ส่วนที่ 4 ประกอบด้วย ความรู้ การศึกษา อาชีพ พฤติกรรมเกี่ยวกับความประพฤติความโน้ม เียงไปทางความเชื่อประเภทใด วิธีการในการกระทำความผิดถ้าเป็นผู้กระทำความผิดมาก่อน

3.2.3 การบันทึกข้อมูล

เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันจำนวนประชากรมีอัตราเพิ่มมากขึ้น ยากแก่การแยกแยะลักษณะและรูปร่างลักษณะพื้นฐานของบุคคลแต่ละประเภท ประกอบกับเมื่อวิทยาศาสตร์การแพทย์นับวัน ยิ่งมีความเจริญก้าวหน้า และเข้ามามีส่วนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการผ่าตัดแปลงเพศ และการศัลยกรรม ต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะประเภท หรือลักษณะของบุคคล ได้ เนื่องจากข้อมูลของบุคคลต้องใช้ ความละเอียดรอบครอบในการจัดเก็บอย่างมาก ฉะนั้นจึงต้องนำหลักวิชาการ และวิธีปฏิบัติงานเข้ามาสนับสนุนการบันทึกข้อมูลของบุคคล กล่าวคือ โดยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วย จัดเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอมพิวเตอร์ เข้ามาบันทึกประวัติของบุคคล รวบรวมภาพถ่าย ผู้กระทำความผิด ลายพิมพ์นิ้วมือ ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพ บุคคล เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

³⁷ เพิ่งอ้าง, น. 665.

³⁸ เพิ่งอ้าง, น. 1361.

³⁹ วิมล อินทามระ, การทะเบียนประวัติอาชญากรรม ในอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ท. โต้ะ อินทามระ, (กรุงเทพมหานคร : เจริญผล), น. 32.

⁴⁰ รุ่งระวี โสขุมมา, “ลายพิมพ์ DNA กับการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2539,” บทบัญญัติ, น. 202 (2552).

3.2.4 การรักษาความลับของข้อมูล

การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใดมาเปิดเผยต่อสาธารณชนโดยมิได้รับอนุญาต ย่อมกระทำมิได้ เพราะข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญที่ระบุตัวของบุคคลนั้น เช่น ประวัติอาชญากร ประวัติฐานะทางการเงิน หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้ผู้นั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นลายพิมพ์นิ้วมือหรือภาพถ่าย เป็นต้น ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ 2540⁴¹ ได้บัญญัติว่าหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยจัดให้มีระบบข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เพียงพอและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น โดยพยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่กระทบถึงประโยชน์ได้เสียของ บุคคลนั้น อีกทั้งหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมของตนต่อ หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลมิได้ เว้น แต่ การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงาน ของรัฐแห่งนั้น หรือเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อ หรือส่วนที่ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด หรือเพื่อป้องกันการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็นคดีประเภทใดก็ตาม หรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคลต่อศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย ที่จะใช้ข้อเท็จจริงดังกล่าวได้

3.2.5 การคุ้มครองสิทธิ

ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ประวัติอาชญากรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องได้รับการรับรอง และคุ้มครองจากกฎหมายภายในของรัฐ และหลักกฎหมายสากล กล่าวโดยสรุปคือ การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใดมาเปิดเผย ย่อมกระทำมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประวัติอาชญากรรม ซึ่งตามกฎหมายไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560⁴² ที่ให้การรับรองและคุ้มครองโดย บัญญัติว่า สิทธิของบุคคลในครอบครัว ชื่อเสียงเกียรติยศ หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งการกล่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือ หรือภาพไม่ว่าด้วย วิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิด หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทบมิได้จะมีบทบัญญัติของกฎหมายให้กระทำ เว้นแต่ จะมีบทบัญญัติของกฎหมายให้กระทำเช่นนั้นได้⁴² ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

⁴¹ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540

⁴² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ใครจะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใดไปเปิดเผยมิได้ โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็น ประวัติ อาชญากรรมใด ๆ ไปเผยแพร่จึงไม่สามารถกระทำได้ ได้รับการรับรอง และคุ้มครองโดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 เว้นแต่จะ อาศัยอำนาจของกฎหมายให้ กระทำได้

3.2.6 ลักษณะงานทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนศาลมีคำพิพากษา ลงโทษแล้ว กองทะเบียนประวัติอาชญากร ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เก็บบันทึกเรื่องราว ประวัติต่าง ๆ ลายพิมพ์นิ้ว มือ และ รูปประพรณัฐฐานของผู้กระทำความผิด⁴³ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บข้อมูล

โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่กระทำความผิดไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะ เป็นการช่วยแยกแยะตัวผู้กระทำความผิด และทำให้ทราบถึงประวัติ และลักษณะของความผิด ที่ได้ กระทำ เช่น ประวัติผู้กระทำความผิด ลายพิมพ์นิ้วมือ เป็นต้น

2. เป็นการตรวจสอบและแจ้งผล

เนื่องจากงานทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการรวบรวมข้อมูลจึงต้องมีการตรวจสอบและ แจ้งผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการตรวจสอบข้อมูล ใช้เทคโนโลยีเพื่อความ สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิผล

3. เป็นการออกประกาศต่าง ๆ โดยวัตถุประสงค์ของการออกประกาศ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเก็บรวบรวมตามลักษณะของงานทะเบียนประวัติ อาชญากร เช่น ประกาศสืบจับ ประกาศรางวัลสินบนนำจับ ประกาศคนหายพลัดหลง เป็นต้น

3.2.7 ประโยชน์ของงานทะเบียนประวัติ

ทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถนำไปใช้กับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา ได้ อาทิเช่น พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยถูกนำไปใช้การ สอบสวน การฟ้องคดี การขอเพิ่มโทษ การพิจารณาพิพากษา และการบังคับโทษ เป็นต้น

1. พนักงานสอบสวน

1.1 การสืบสวน

มาตรา 2 (10) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า“การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจได้ปฏิบัติไปตาม

⁴³ พัชรา ลินลอยมา, เอกสารประกอบคำสอนวิชาการทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียน นายร้อย ตำรวจ, (นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2551), น. 6-7.

อำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะ ทราบรายละเอียดแห่งความคิด”

ความมุ่งหมายของการสืบสวน คือ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน ฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนก่อนที่จะมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการป้องปรามมิให้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นนั่นเอง โดยการใช้ ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรต่าง ๆ เช่น ประวัติอาชญากรรม ลักษณะ หรือ รูปแบบของการกระทำความผิด เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลนี้มาใช้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย

1.2 การสอบสวน

มาตรา 2 (11) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า การสอบสวน หมายถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือ พิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

ความมุ่งหมายของการสอบสวน คือ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน สอบสวน เพื่อ รวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบ ข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ซึ่งการปฏิบัติ ตามที่กล่าวมาเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายหลังจากที่มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นแล้ว

ในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 131 บัญญัติว่า“ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เท่าที่ สามารถจะทำได้ เพื่อ ประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆอันเกี่ยวกับความผิด กล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” นอกจากนี้พนักงานสอบสวน ยังมีอำนาจตรวจตัวผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือ รวมทั้งภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าที่ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา132⁴⁴ ได้ วางหลักไว้ ฉะนั้นในการรวบรวมพยานหลักฐาน ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เช่น ตรวจสอบลายพิมพ์ ผู้ต้องหา เพื่อที่จะทราบว่าผู้ต้องหาเคยกระทำความผิดมาก่อนหรือไม่ หรือตรวจสอบลายพิมพ์ จากศพ เพื่อติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด⁴⁵ ต่อไป

⁴⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 132 (1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตัวตนผู้ต้องหา หรือ ตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ให้รวมภาพถ่าย แผนที่ หรือ ภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้ากับไบบันทีกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งกระทำให้เกิดแจ่มกระจ่างขึ้น.

⁴⁵ กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, คู่มือตำรวจเล่ม 7, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539), น. 88.

3.3 ความเป็นมา และวิวัฒนาการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล

การคุ้มครองสิทธิของบุคคลนั้น ได้ มีมาช้านานแล้วนักปราชญ์ตั้งแต่ครั้งโบราณ เช่น สมัยกรีกหรือสมัยโรมันก็ได้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลสืบเนื่องกันเรื่อยมา แต่ ความคิดดังกล่าวนี้ได้ โน้มเอียงไปในทางจำกัดอำนาจของกษัตริย์หรือผู้ มีอำนาจปกครองซึ่งเห็นกันว่ามีมากเกินไป ดังนั้นคำว่า“สิทธิของบุคคล” จึงกลายเป็นคำขวัญที่ใช้ อ้างเพื่อต่อสู้ กับความ ยุติธรรมจาก กษัตริย์หรือผู้ มีอำนาจปกครองดังกล่าว กระทั่งทำให้ความพยายามที่จะกำหนดสิทธิ ต่างๆซึ่งบุคคล ต้องการได้ รัฐบาลรัฐในฐานะที่พวกเขาเป็นมนุษย์ ไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน⁴⁶แนวคิดในการรับรองสิทธิของบุคคลได้ ถ่ายทอดจากบรรดานักปราชญ์ ไปสู่บรรดานักการเมือง และ ประชาชนทั่วไปจน ทำให้ เกิดปฏิบัติการการเมืองที่ต่อต้านและจำกัดอำนาจของกษัตริย์และผู้ มีอำนาจปกครองหลายครั้ง แต่ครั้งใด ก็มีการจัดทำเอกสารรับรองสิทธิของ บุคคลให้เป็นที่แน่นอน กระทั่งทำให้เกิดใน รูปแบบต่างๆ เช่น โดยการประกาศปฏิวัติหรือการประกาศอิสรภาพของดินแดนที่อยู่ ภายใต้ การปกครองของประเทศอื่นซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการ รับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้เป็นลายลักษณ์อักษรการจับถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพเบื้องต้นในการเคลื่อนไหวของผู้ถูกกล่าวหา ในคดีอาญาได้กำหนดให้ มีการกลั่นกรองเหตุแห่งการจับกุมและผู้ จับจะต้องดำเนินการตาม ขั้นตอนของกฎหมาย มิฉะนั้นถือว่าการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการจับเจ้าพนักงาน อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในหมวดความผิดต่อเสรีภาพได้⁴⁷

ในสังคมทุกยุคทุกสมัยแม้กระทั่งปัจจุบันบุคคลต่างแสวงหาเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ เมื่อทุกคนใฝ่หาและต้องการสิทธิเสรีภาพ ย่อมตกเป็นหน้าที่ของรัฐที่จักต้องดำเนินการให้ ถึงนี้แก่ประชาชนโดยเสมอหน้ากันสิ่งที่เรียกว่า“สิทธิเสรีภาพ” ที่ทุกคนแสวงหาเป็นอย่างไรนั้นก่อนที่ จะ ได้ ศึกษาถึงการ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่อไป ในที่นี้จะศึกษาถึงความหมาย (Rights) และ “เสรีภาพ”(Liberty) เป็นคำที่มีความผูกพันซึ่งกันและกันจนไม่ อาจที่จะแยกกล่าวถึงคำใดคำหนึ่งไว้ โดยเฉพาะ⁴⁸ได้ ดังที่ได้ มีผู้ ให้ความเห็นไว้ดังนี้ ท่านศาสตราจารย์ ดร.หยุดแสงอุทัยได้ กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพไว้ ดังนี้⁴⁹“ ความหมายของคำว่า สิทธิ” มีความเห็นอยู่2 ความเห็นคือ

⁴⁶ กุลพลพลวัน, พัฒนาการสิทธิมนุษยชน, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, ม.ป.ป), น. 25 .

⁴⁷ สุพรพัฒน์วงศ์วรรณ, การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของผู้ถูกกล่าวหาใน คดีอาญา, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2529), น. 36 .

⁴⁸ สุพิศ ประณีต พลกรัง, การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ต้องหาโดยองค์ กรตุลาการในชั้นก่อนการพิจารณา: ศึกษาเปรียบเทียบกรณีไทยและสหรัฐอเมริกา, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2528), น. 8.

⁴⁹ หยุด แสงอุทัย, ความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับ กฎหมายทั่วไป, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, ม.ป.ป), น. 205.

ความเห็นประการที่ 1 เห็นว่า “สิทธิ” หมายถึง “อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลในอันที่จะมีเจตจำนง” (Willensmacht) เช่นในการที่บุคคลใดมีกรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สิน บุคคลนั้นย่อมมีอำนาจที่จะมีเจตจำนงที่จะครอบครองที่จะใช้สอย หรือที่จะจำหน่ายทรัพย์สินนั้น โดยเขาจะใช้อำนาจ นั้น หรือไม่ได้ หรือจะใช้อำนาจดังกล่าวแต่เพียงบางประการก็ได้ แล้วแต่เจตจำนง (Will) ของเขา ผู้ที่มีความเห็นประการที่ 1 นี้ได้ เห็นว่าความสำคัญอยู่ที่ “อำนาจ” (Macht) ที่กฎหมายให้แก่บุคคล ความเห็นนี้ วินด์ไฮด์ (Windscheid) นักกฎหมายเยอรมันเป็นผู้คิดขึ้น

ความเห็นประเภทที่ 2 เห็นว่า “สิทธิ” คือ “ประโยชน์ ที่กฎหมายคุ้มครองให้” ผู้ให้ความเห็นนี้ คือเยริง (Jhering) นักกฎหมายเยอรมันเป็นผู้คิดขึ้นความเห็นประการที่ 2 นี้ เน้นหนักไปที่ “วัตถุประสงค์” (Zweck) ของสิทธิ กล่าวคือ การที่กฎหมายให้อำนาจแก่ บุคคลที่จะมี เจตจำนง (Willensmacht) ก็เพื่อประโยชน์ อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลมุ่งประสงค์ ฉะนั้นจึงควรจะต้องถือว่า “สิทธิ” เป็น “ประโยชน์” ที่กฎหมายคุ้มครองมากกว่าที่จะเป็น “อำนาจ” ส่วนบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นที่ 2 นี้ เห็นว่าการที่จะถือว่า “สิทธิ” เป็นประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้ นั้นแคบไป เพราะมี “สิทธิ” เป็นจำนวนมากที่ไม่เป็นประโยชน์แก่เจ้าของสิทธิ นั้นๆ ศาสตราจารย์ ดร. หยุดแสงอุทัย ได้วิจารณ์ความเห็นทั้งสองว่าเป็นการมองสิทธิไปคนละแง่ โดยความเห็นที่ 1 มองไปในแง่ เนื้อหา (Inhalt) ส่วนความเห็นที่ 2 มองไปในแง่ จุดประสงค์ ของสิทธิ (week) แต่ ควรจะอธิบายความหมายของคำว่า “สิทธิ” ว่าได้แก่ประโยชน์ ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้⁵⁰

สำหรับคำว่า “เสรีภาพ” ศาสตราจารย์ ดร. หยุดแสงอุทัย ได้เปรียบเทียบกับ “สิทธิ” ว่าเป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกันและได้ กล่าวอีกว่า

เสรีภาพ (Liberty) ตามตำราธรรมศาสตร์ ของอังกฤษ ได้ แยก “เสรีภาพ” ออกจาก “สิทธิ” ซึ่งตามกฎหมายภาคพื้นไม่ได้ แยกเสรีภาพออกไปต่างหากโดยจัดเข้าอยู่ในจำพวกสิทธิ ตามกฎหมายมหาชน แต่ ตามกฎหมายอังกฤษ เสรีภาพอาจเป็นเรื่องกฎหมายเอกชนก็ได้ แซลมอนด์ (Salmond) ได้ ให้ความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” ไว้ว่าเป็นประโยชน์ซึ่งบุคคลได้ มาโดยปราศจากหน้าที่ในทางกฎหมายใดๆ ต่อตนเอง กล่าวคือ เป็นสิ่งที่บุคคลอาจกระทำได้ โดยจะไม่ถูกป้องกันขัดขวางโดยกฎหมายเป็นประโยชน์ที่บุคคลจะกระทำการใดๆ ได้ ตามชอบใจ ข่ายแห่งเสรีภาพตามกฎหมายได้ แก่ ข่ายแห่งกิจกรรมซึ่งภายในข่ายนี้กฎหมายปล่อยให้ บุคคลกระทำไปโดยลำพัง⁵¹

ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพไว้ว่า “เสรีภาพ คืออำนาจที่จะกระทำการอะไรก็ได้ คือมีอำนาจที่จะเลือกประพฤติดีหรือไม่ประพฤติดีอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่เชิงปฏิเสธแก่ผู้อื่นที่จะไม่เข้ามารบกวนการใช้อำนาจของเรา และในทำนอง

⁵⁰ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2529), น. 206.

⁵¹ เพิ่งอ้าง, น. 210-211.

เดียวกันก็ทำหน้าที่ให้เราไม่สามารถเข้าไปรบกวนการใช้อำนาจของผู้อื่นส่วน“สิทธิ”นั้นหมายถึงอำนาจที่จะให้ผู้อื่นกระทำหรืองดเว้นกระทำการบางอย่างตามที่เรามีสิทธิอันเป็นการบังคับให้คนอื่นต้องกระทำตามสิทธิของเรา”⁵²

ศาสตราจารย์วิชา มหาคุณ ได้ กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพไว้ว่า“สิทธิหมายถึงการที่บุคคลจะพึงกระทำได้ ภายในขอบเขตของกฎหมาย กล่าวอีก นัยหนึ่งสิทธิของบุคคลจะต้องมีกฎหมายรับรองหรือยอมบังคับให้ ส่วนเสรีภาพหมายถึงการที่บุคคลสามารถทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ โดยไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ โดยได้ ได้รับความคุ้มครองจากรัฐสิทธิและเสรีภาพจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ เสรีภาพมีลักษณะเป็นสิทธิตามธรรมชาติ(Natural Rights) ซึ่งมีความหมายว่า ในการใช้ชีวิตส่วนตัวของบุคคลในรัฐมีขอบเขตที่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซง”⁵³

ศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ได้ กล่าวถึงสิทธิเสรีภาพไว้ว่า⁵⁴“สิทธิ (Rights)คืออำนาจที่กฎหมายรองรับให้ แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับ กับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น...”

“เสรีภาพ (Liberty) นั้นได้แก่ ภาวะของมนุษย์ ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น ภาวะที่ปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง กล่าวโดยสรุปเสรีภาพคืออำนาจของบุคคลในอันที่จะกำหนดตนเอง (self-determination) โดยอำนาจนี้บุคคลย่อมเลือกวิถีชีวิตของตนได้ ด้วยตนเอง เสรีภาพจึงเป็นอำนาจที่บุคคลมีอยู่ เหนือตนเอง...”

“...สิทธิกับเสรีภาพ แม้จะคล้ายคลึงกันในข้อที่ว่าต่างก็เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่ บุคคล แต่ ก็แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญอันมีอาจมองข้ามเสียได้ สิทธิเป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นอีกคนหนึ่งหรือหลายคน กระทำการหรือละเว้นกระทำการ ใดๆอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงให้เกิดประโยชน์แก่ตน เสรีภาพเป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะกระทำในสิ่งที่ตนประสงค์จะกระทำ และที่จะไม่กระทำในสิ่งที่ตนไม่ประสงค์ การมีอำนาจดังกล่าวจะมีผลก่อให้เกิดหน้าที่แก่ ผู้อื่นหน้าที่นั้นก็เป็นแต่ เพียงหน้าที่ที่จะต้อง ละเว้นจากการกระทำใดๆที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการใช้เสรีภาพของเขาเท่านั้น”⁵⁵

ตามที่ได้ มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า“สิทธิ”และ “เสรีภาพ” ดังกล่าวข้างต้นผู้ เขียนเห็นว่า สิทธิเป็นเรื่องของประโยชน์หรืออำนาจซึ่งบุคคลสามารถที่จะกระทำการใดๆได้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายให้ไว้สำหรับเสรีภาพเป็นเรื่องประโยชน์หรืออำนาจซึ่งบุคคล

⁵² บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, กฎหมายมหาชนเล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, ม.ป.ป), น. 348.

⁵³ วิชา มหาคุณ, “ผลกระทบของกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อสิทธิของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม,” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 4, ฉบับที่ 11, น. 564 (2524).

⁵⁴ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, ม.ป.ป), น. 21-22.

⁵⁵ เพ็งอ่าง, น. 23.

สามารถกระทำการใดๆ ได้โดยอิสระบุคคลอื่นจะเข้ามารบกวนไม่ได้ โดยมีกฎหมายรับรองไว้ เมื่อมองโดยรวมอาจกล่าวได้ว่าสิทธิเป็นเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้ไว้สำหรับแต่ละบุคคลส่วนเสรีภาพเป็นเรื่องที่กฎหมายรับรองให้แต่ละคนสามารถกระทำได้โดยห้ามบุคคลอื่นเข้าไปล่วงละเมิดทั้งสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่รัฐจะต้องมีกฎหมายบัญญัติรับรองคุ้มครองไว้โดยไม่เพียงแต่จะเป็นพันธะของรัฐในการปกป้องดูแลรักษาสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของ พลเมืองของตนเท่านั้นแต่ เรื่องดังกล่าวยังถือว่าองค์กรระดับประเทศจำเป็นจะต้องเข้ามาสอดคล้องดูแลด้วย

บทที่ 4

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศ

เมื่อผู้กระทำความผิดถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร และได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีประวัติอาชญากรติดตัวแล้ว ทำให้บุคคลนั้นสูญเสียโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษา หรือการประกอบสัมมาอาชีพ ดังนั้น ก็จะประกอบอาชีพที่มั่นคงและใช้ชีวิตในสังคมไม่ได้ และหวนกลับไปกระทำความผิดอีก ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ คือ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา และมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะศึกษาแนวคิดและหลักการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

4.1 หลักการและเหตุผลของกฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรถือเป็นเรื่องใหม่ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากรแต่ก่อนนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือของพนักงานสอบสวนในการป้องกันและปราบปรามรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมสำหรับศาล หรือผู้พิพากษาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มโทษ หรือลดโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำไป ฉะนั้นแล้วจึงต้องนำแนวคิดและหลักการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ ดังนี้

4.1.1 ประเทศออสเตรเลีย

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลียนั้นปรากฏใน พระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้⁵⁶

1. วัตถุประสงค์เบื้องต้น คือ เพื่อที่จะลดผลกระทบแก่ผู้กระทำความผิดที่ตัดสินใจลงโทษเฉพาะความผิดที่มีอัตราโทษหรือเป็นความผิดเล็กน้อย ประกอบกับบุคคลนั้นไม่เข้ากระบวนการคุมประพฤติ กล่าวคือ ศาลมีคำสั่งคุมประพฤติบุคคลนั้น โดยในระหว่างคุมประพฤติ นั้นไม่ได้กระทำความผิดอื่นใดอีก เมื่อได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นไม่ถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร

2. นอกจากวัตถุประสงค์ข้อแรก ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อยกเลิกการตัดสินใจโทษ รวมถึงการอภัยโทษด้วย

⁵⁶ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26,1991), Sec. 3.

4.1.2 ประเทศแคนาดา

กฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศแคนาดา คือ พระราชบัญญัติCriminal Records Act R.S.C 1985 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ ทั้งหมดเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร รวมทั้งการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยหลักเกณฑ์ให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการอภัยโทษ ประกอบด้วยมีการอบรมแก้ไขฟื้นฟู และได้รับการ ปลดปล่อยตัวแล้ว กลับมามีสิทธิต่างๆ⁵⁷อีกครั้ง

4.1.3 มลรัฐเทกซัส สหรัฐอเมริกา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใน Title 1 Chapter⁵⁸ โดยมีหลักการเพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกลับมามีสิทธิต่าง ๆ อีกครั้ง เพื่อลดผลกระทบที่บุคคลนั้นจะได้รับ โดยสามารถกล่าวอ้างได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นถูกลบไปแล้ว

4.2 หลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ศึกษาหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศที่ได้กล่าวมา ว่า มีหลักเกณฑ์ และรูปแบบในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างไร ประกอบด้วยบุคคลที่อยู่ในเงื่อนไข ที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย

4.2.1 บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดทุกคนสามารถขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้แต่จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ด้วย

4.2.1.1 ประเทศออสเตรเลีย

บุคคลที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะขอลบทะเบียน อาชญากรเอาไว้โดยตรง แต่เมื่อศึกษาพระราชบัญญัตินี้ทั้งฉบับแล้ว สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) บุคคลนั้นต้องกระทำความผิดอาญา โดยไม่จำกัดเฉพาะความผิดอาญาตามกฎหมายของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมายของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์เท่านั้นด้วย⁵⁹

⁵⁷ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 2.

⁵⁸ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter.

⁵⁹ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 6.

2) ผู้กระทำความผิดได้ถูกตัดสินลงโทษ และได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติแล้ว⁶⁰
โดย การตัดสินลงโทษ หมายถึง

(2.1) การพิสูจน์ความผิดว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดจริงโดยที่ยังไม่มีการตัดสินลงโทษ

(2.2) การพิสูจน์ความผิดว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดจริง และมีการกำหนด ระยะเวลา
คุมประพฤติ โดยผู้กระทำความผิดมีความประพฤติดีตลอดระยะเวลาดังกล่าว

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดซึ่งได้ถูกตัดสินลงโทษก่อน
พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับด้วย ซึ่งบุคคลที่จะขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นต้องไม่กระทำ
ความผิด ดังต่อไปนี้

1) ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือน ในคดีที่ถูกตัดสินลงโทษ

2) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

3) ความผิดที่กระทำโดยนิติบุคคล⁶¹

แต่อย่างไรก็ดี หากผู้กระทำความผิดซึ่งไม่ถูกตัดสินลงโทษ หรือได้รับการอภัยโทษ
ประกอบกับไม่ได้กระทำความผิดตามที่กล่าวมาข้างต้น บุคคลนั้นจะไม่ถูกขึ้นทะเบียนประวัติ
อาชญากร

4.2.1.2 ประเทศแคนาดา

พระราชบัญญัติCriminal Records Act R.S.C 1985ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคล ที่จะ
ขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ว่า จะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษ ประกอบกับต้องเป็น
บุคคลสัญชาติแคนาดาที่ถูกตัดสินลงโทษ ไม่ว่าจะกระทำความผิดตามกฎหมายแคนาดา
หรือกฎหมายของประเทศอื่นก็ตาม⁶²

แม้ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้มีสัญชาติแคนาดาก็ตาม ก็เชื่อว่าจะยื่นคำขออภัยโทษได้
ทุกกรณี เพราะพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขออภัยโทษไว้สำหรับ
ผู้กระทำความผิด ดังนี้

1) บุคคลที่กระทำความผิดต่อชีวิตร่างกาย เช่น ฆ่าผู้อื่น โดยผู้กระทำได้รับโทษจำคุกไม่
ต่ำกว่า 2 ปี หรือกระทำความผิดตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ที่มีการดำเนินคดีแบบ
Indictment เช่น การร่วมประเวณีกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีบริบูรณ์ การข่มขืน หรือพยายาม
ข่มขืน เป็นต้น หรือกระทำความผิดเกี่ยวกับการบริการที่มีโทษปรับเกินกว่า 2,000 ดอลลาร์แคนาดา

⁶⁰ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 8.

⁶¹ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 7.

⁶² Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 3.

หรือต้องโทษกักขังเกินกว่า 6 เดือนถ้าบุคคลนั้นต้องการขอภัยโทษต้องรอให้ระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่การลงโทษสิ้นสุดลงได้ผ่านพ้นไป

2) ถ้าเป็นความผิดอื่นนอกจากนี้ บุคคลที่ต้องการขอภัยโทษต้องรอให้ระยะเวลาครบ 3 ปีนับแต่วันที่การลงโทษสิ้นสุดลงได้ผ่านพ้นไป⁶³

4.2.1.3 มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรไว้ 2 ประการ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดอาญา และบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอแทนผู้กระทำความผิด รายละเอียด ดังนี้

1) ผู้กระทำความผิด⁶⁴

ต้องเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาและถูกจับกุม ไม่ว่าจะมีความผิดเล็กน้อย หรือความผิดร้ายแรง โดยที่บุคคลนั้นได้ลงมือถึงขั้นพยายามกระทำความผิด ศาลตัดสินให้พ้นโทษ หรือบุคคลนั้นได้รับโทษครบถ้วนหรือได้รับการอภัยโทษ และต้องประกอบด้วยเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1.1) ผู้กระทำความผิดที่สามารถร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรต้องไม่มีข้อกล่าวหา หรือถูกบังคับโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ประกอบกับระยะเวลาที่ถูกจำกัดสิทธิ ได้ครบกำหนดก่อนที่จะมีการร้องขอให้หลบหนีประวัตินิติอาชญากร เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหา หรือการถูกลงโทษได้ถูกยกเลิก เพราะเหตุที่บุคคลนั้นได้ผ่านการฝึกอบรมแล้ว หรือข้อกล่าวหา หรือการบังคับโทษ ได้เกิดขึ้นด้วยความผิดพลาด ข้อมูลที่ผิดพลาด หรือเหตุอื่นที่เชื่อได้ว่า บุคคลนั้นไม่ใช่ผู้กระทำความผิด

(1.2) ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัว และหากมีข้อกล่าวหา ข้อกล่าวหาเหล่านั้น ต้องไม่มีผลในคำพิพากษาอันถึงที่สุด ประกอบกับต้องไม่มีข้อกล่าวหาอื่นใดอีก

(1.3) ผู้กระทำความผิดต้องไม่ถูกศาลตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงในระยะเวลา 5 ปีนับแต่ถูกจับกุม โดยบุคคลนั้นสามารถขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากร โดย เป็นการยื่นคำร้องขอของผู้อำนวยการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ (The Director of the Department of Public Safety)

ถึงแม้ว่า ผู้กระทำความผิดมีลักษณะ หรือคุณสมบัติครบถ้วนที่สามารถยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรและยื่นคำร้องขอดังกล่าวก็ตาม ศาลอาจใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้หลบหนี

⁶³ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.

⁶⁴ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art.55.01.

ประวัติอาชญากรก็ได้หากเป็นความผิดอื่นอันมิใช่ความผิดอาญา ประกอบกับบุคคลนั้นถูก ตัดสิทธิลงโทษ หรือถูกกล่าวหาในความผิดอื่นได้อีก โดยที่ข้อกล่าวหาเหล่านั้นยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดี แต่อย่างไรก็ตาม ศาลอาจอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้หากบุคคลนั้นไม่ถูกตัดสิทธิลงโทษ โดยศาลชั้นอุทธรณ์

2.) บุคคลที่สามารถยื่นคำร้องแทนผู้กระทำผิด⁶⁵

บุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอแทนผู้กระทำผิดได้เฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำผิดถึงแก่ความตายและบุคคลนั้นมีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร ศาลจะมีคำสั่งให้บุคคลที่ส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กระทำผิดยื่นคำร้องขอแทนผู้กระทำผิดได้ อันได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (2.1) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (2.2) บิด มารดา
- (2.3) คู่สมรส
- (2.4) พี่ชาย หรือพี่สาว
- (2.5) บุตร

4.2.2 ขั้นตอนและการดำเนินการในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ในส่วนนี้จะศึกษาถึงขั้นตอนและการดำเนินการในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกฎหมายต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว ว่าแต่ละประเทศนั้นมีขั้นตอนและการดำเนินการในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกันอย่างไรบ้าง

4.2.2.1 ประเทศออสเตรเลีย

พระราชบัญญัติ“Criminal Records Act 1991”ได้บัญญัติถึง บุคคลที่สามารถขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ว่า บุคคลนั้นจะผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติมาแล้วอันเป็นขั้นตอนที่สำคัญตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งการคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว หมายถึง

1) การคุมประพฤติกรณีทั่วไป⁶⁶

(1.1) ผู้กระทำผิดซึ่งถูกศาลตัดสินลงโทษคุมประพฤติเป็นเวลาไม่น้อยกว่า10ปีนับแต่วันที่มีการตัดสินลงโทษบุคคลนั้น ประกอบกับบุคคลนั้น

ก) ต้องไม่ถูกตัดสินลงโทษในความผิดอื่นใดอีกที่มีอัตราโทษจำและ

ข) บุคคลนั้นต้องไม่ถูกตัดสินลงโทษจำคุกในการกระทำความผิดใด ๆ

(1.2) พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่การคุมประพฤติที่เกิดขึ้นก่อน ที่จะมีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

⁶⁵ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art.55.011.

⁶⁶ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 9.

(1.3) บุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้

ก) เมื่อได้พิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว โดยมีการตัดสินลงโทษบุคคลนั้น

ข) เมื่อได้พิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดประกอบกับผู้กระทำความผิดมีความประพฤติเรียบร้อยภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หรือเข้าร่วมใน โครงการที่ศาลกำหนด เช่น การอบรมแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติ หรือการบำบัดเพื่อกลับเข้าสู่สังคม เป็นต้น

ค) เมื่อได้พิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติที่ศาลกำหนดไว้

(1.4) การคุมประพฤติกรณีความผิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ การคุมประพฤติใน กรณีความผิดอื่นนั้น จะกำหนดระยะเวลาคุมประพฤติด้วยกันไม่ได้ กล่าวคือต้องเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณด้วยกัน แต่ก็มีข้อยกเว้นดังนี้⁶⁷

ก) การไม่มีความสามารถในการขับรถ

ข) การขับรถแบบอันตรายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ค) การขับรถแบบอันตรายร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ง) การขับรถแบบอันตรายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

จ) การขับรถแบบอันตรายร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

ฉ) การขับรถจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

ช) การขับรถโดยมีเจตนาฆ่าผู้อื่น หรือทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส

2) การคุมประพฤติกรณีของศาลเด็กและเยาวชน⁶⁸

(2.1) เมื่อศาลมีคำสั่งคุมประพฤติผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน the Children (Criminal Proceedings) Act 1987 โดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับแต่วันที่ศาล ตัดสินลงโทษบุคคลนั้น ประกอบกับบุคคลนั้น

ก) ไม่ถูกศาลสั่งควบคุมตัว และ

ข) ไม่ถูกตัดสินลงโทษในความผิดอื่นใดอีกที่มีอัตราโทษจำคุก

ค.) บุคคลนั้นต้องไม่ถูกตัดสินลงโทษจำคุกในการกระทำความผิดใด ๆ

(2.2) พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับแก่การคุมประพฤติที่เกิดขึ้นก่อนจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

⁶⁷ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 11.

⁶⁸ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 10.

เมื่อผู้กระทำผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมประพฤติที่ศาลกำหนดแล้วให้ผู้กระทำผิดไม่ถูกตัดสินลงโทษอย่างแท้จริง ฉะนั้นแล้วความผิดที่ไม่ถูกตัดสินลงโทษนั้น จะไม่นำกลับมาพิจารณาตัดสินลงโทษได้อีก

4.2.2.2 ประเทศแคนาดา

พระราชบัญญัติ“Criminal Records Act R.S.C 1985”ได้กำหนดขั้นตอนการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นบุคคลที่สมควรได้รับการอภัยโทษ และได้ผ่านขั้นตอนการอภัยโทษมาแล้ว

การพิจารณาว่าผู้กระทำผิดสมควรได้รับการอภัยโทษ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการอภัยโทษ โดยผู้กระทำผิดที่จะได้รับการอภัยโทษต้องมีลักษณะดังนี้⁶⁹

- 1) บุคคลผู้ยื่นคำร้องต้องมีความประพฤติดี และไม่ได้กระทำความผิดอื่นใดอีก
- 2) ผู้ยื่นคำร้องจะต้องผ่านการฝึกอบรมแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นพลเมืองดีของสังคม
- 3) คณะกรรรมมีหน้าที่ตัดสินว่าการอภัยโทษจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเสียหาย หรือไม่ ประกอบกับสิ่งต่างๆดังนี้

(3.1) ลักษณะ ความรุนแรง ระยะเวลาของการกระทำความผิด

(3.2) พฤติการณ์แวดล้อมของการกระทำความผิด

(3.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ยื่นคำร้อง

4) เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว คณะกรรมการต้องพิจารณาสิ่งต่างๆ⁷⁰ ดังนี้ด้วย

(4.1) ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ยื่นคำร้องนับแต่วันถูกตัดสินลงโทษ

(4.2) ถ้าคณะกรรมการอภัยโทษจะปฏิเสธคำร้องขอ ให้คณะกรรมการแจ้งเป็น ลายลักษณ์อักษรไปยังผู้ยื่นคำร้องทราบถึงสิทธิในการแสดงความเห็น ซึ่งการแสดงความคิดเห็น ลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจาก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการปฏิเสธคำร้องขอแล้วผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นคำร้องใหม่ได้ แต่ต้องรอให้ระยะเวลาปีนับแต่วันที่ถูกปฏิเสธคำร้องได้ผ่านพ้นไป

(4.3) เมื่อคณะกรรมการอภัยโทษได้รับข้อคิดเห็นจากผู้ยื่นคำร้องแล้วคณะกรรมการต้องพิจารณาข้อคิดเห็นนั้นประกอบคำร้องภายในระยะเวลาอันสมควรก่อนที่จะตัดสินคำร้อง

แม้ว่าผู้กระทำผิดได้รับการอภัยโทษแล้วก็ตาม ถ้าหากมีกรณีดังต่อไปนี้ คณะกรรมการอภัยโทษ สามารถยกเลิกการอภัยโทษได้⁷¹

- 1) หากบุคคลนั้นกระทำความผิดและถูกตัดสินลงโทษอีกครั้ง

⁶⁹ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.1.

⁷⁰ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.2.

⁷¹ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 7.

2) มีหลักฐานว่าบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษมีความประพฤติที่ไม่ดี

3) มีหลักฐานว่าผู้ยื่นคำร้องปลอมเอกสาร หรือปกปิดข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาคำร้อง

เมื่อคณะกรรมการอภัยโทษจะยกเลิกการอภัยโทษ คณะกรรมการต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้อง ทราบถึงสิทธิในการแสดงความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งการแสดงความเห็นจะทำการเป็นลายลักษณ์ อักษร หรือโดยวาจาก็ได้ และคณะกรรมการต้องพิจารณาข้อคิดเห็นประกอบคำร้องภายในระยะเวลา อันสมควร ก่อนยกเลิกการอภัยโทษ

4.2.2.3 มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

บุคคลที่จะขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากร ไม่ว่าจะผู้ยื่นคำร้องจะเป็นผู้กระทำหรือผู้อำนวยความสะดวกกระทรวงสาธารณสุขก็ตาม ก็จะมีขั้นตอนการหลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นอย่างเดียวกัน โดยอธิบายได้ดังนี้

1) กระบวนการยื่นคำร้อง

เมื่อศาลตัดสินให้ผู้กระทำผิดพ้นโทษ ศาลมีหน้าที่ต้องให้คำแนะนำแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการหลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยผู้กระทำผิด หรือผู้อำนวยความสะดวกกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ ต้องเตรียมเอกสารให้ครบถ้วน และยื่นต่อศาลที่ตัดสินคดีนั้นภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลตัดสินให้พ้นโทษ ทั้งนี้ อัยการผู้กระทำผิดที่เป็นอัยการส่วนตัวหรืออัยการที่มลรัฐต้องจัดหาเอกสารเพื่อให้ศาลลงลายมือชื่อ⁷²

เมื่อยื่นคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งจะต้องพิจารณาคำร้องประกอบข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ เชื้อชาติ หมายเลขใบอนุญาตขับขี่ หมายเลขประกันสังคม และที่อยู่ในขณะถูกจับกุม

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่กระทำความผิดถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับกุม ชื่อของหน่วยงานที่ทำการจับกุม หมายเลขของคดีของคดีและศาล คดี

3) รายชื่อหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับ ได้แก่ ใช้กฎหมาย ราชทัณฑ์ ศาล อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่แก้ไขฟื้นฟู ศูนย์เก็บข้อมูลประวัติความผิดของสหรัฐ มลรัฐส่วนกลาง และหน่วยงานเอกชนอื่นๆ ซึ่งผู้ยื่นคำร้องเชื่อว่าจะมีข้อมูลที่จะขอให้ลบบอยู่ด้วย

⁷² Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art.55.02Sec.1.

เมื่อศาลรับคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ศาลต้องพิจารณาคำร้องภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง โดยศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย⁷³

2) กระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อศาลพิจารณาคำร้อง และมีคำสั่งให้หลบทะเบียนประวัติศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรทราบประกอบกับให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรคืนประวัติอาชญากรของผู้ยื่นคำร้อง ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำร้อง หรือหน่วยงานที่อุทธรณ์คำสั่งเป็นคดีส่วนแบ่งคำสั่งให้หลบทะเบียนประวัติอาชญากรของศาลจะต้องแนบคำตัดสินให้พ้นโทษ พร้อมทั้ง ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ เชื้อชาติ หมายเลขใบอนุญาตจับกุม และหมายเลขประกันสังคม

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกจับกุม วันที่ถูกจับกุม หมายเลขของคดี และศาลที่ตัดสินคดี

เมื่อศาลมีคำสั่งอันถึงที่สุดให้หลบทะเบียนประวัติอาชญากร ให้เสมือนศาลส่งสำนวนพร้อมทั้งรับรองความถูกต้องให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรแห่งกระทรวงรักษา ปลอดภัย สาธารณะ รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.3 ข้อยกเว้นการหลบทะเบียนประวัติอาชญากร

จากการศึกษาการหลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศมาแล้ว เห็นว่า แต่ ละประเทศนั้นมีแนวคิดที่จะให้ผู้กระทำความผิดสามารถขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ หากได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายของประเทศนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อยกเว้นในการขอหลบทะเบียน ประวัติอาชญากรดังนี้

4.3.1 ประเทศออสเตรเลีย

พระราชบัญญัติ“Criminal Records Act 1991”ได้กำหนดข้อยกเว้นการขอการหลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ แม้ผู้กระทำความผิดจะมีคุณสมบัติครบถ้วน และผ่านขั้นตอนคืบประพฤติมาแล้วก็ตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

⁷³Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art.55.02 Sec.2.

1) ข้อยกเว้นเกี่ยวกับอาชญากรรม⁷⁴

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ “Criminal Records Act 1991” กำหนดให้บุคคลบางจำพวกไม่สามารถขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้ เนื่องจากการประอาชญากรรมบางประเภทจำเป็นต้อง พิจารณาถึงทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็นสำคัญ ได้แก่

(1.1) บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้ง หรือจะประกอบอาชีพผู้พิพากษา พนักงานสอบสวน ครู ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชน

(1.2) บุคคลที่ต้องการจะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชน

(1.3) บุคคลที่จะประกอบอาชีพพนักงานดับเพลิง หรือป้องกันไฟ หากบุคคลนั้นได้ถูกตัดสินลงโทษในความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง หรือพยายามวางเพลิง

2) ข้อยกเว้นเกี่ยวกับกระบวนการก่อนขึ้นศาล⁷⁵

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยข้อมูลที่จะถูกลบไปนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลเท่านั้น ถ้าหากเป็นข้อมูลก่อนการพิจารณาของศาลแล้ว ยังเป็นข้อ เหยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ แต่ทั้งนี้ศาลต้องใช้ความระมัดระวังไม่ทำให้ข้อมูลนั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ยื่นคำร้อง

4.3.2 ประเทศแคนาดา

เมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการอภัยโทษแล้ว ส่งผลให้ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมของบุคคลนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C 1985 ได้กำหนดข้อยกเว้นในกรณีดังนี้ให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมได้

1) ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควรให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศแคนาดา และรวมถึงรัฐ อื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศแคนาดา⁷⁶

2) ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมในส่วนที่เป็นประวัติการกระทำความผิด และข้อมูลการปล่อยตัว อันได้แก่ ชื่อสกุล วันเกิดสามารถเปิดเผยต่อพนักงานสอบสวนที่อยู่ปัจจุบัน ได้ เมื่อระหว่างการสืบสวน สอบสวนในที่เกิดเหตุปรากฏว่าผู้นี้มีมือที่สามารถระบุตัวบุคคล หรือในระหว่างการระบุตัวบุคคลที่ถึงแก่ความตาย หรือบุคคลที่เสียชีวิต⁷⁷

⁷⁴ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26,1991), Sec. 15.

⁷⁵ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26,1991), Sec. 16.

⁷⁶ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

⁷⁷ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.2.

4.3.3 มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ถึงแม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใน Title 1 Chapter 55 ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดสามารถขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรได้ก็ตาม แต่อย่างไรก็ดีประมวลกฎหมายดังกล่าวก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นในการหลบหนีประวัตินิติอาชญากรไว้ดังนี้⁷⁸

1) เมื่อมลรัฐพบว่าบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้หลบหนีประวัตินิติอาชญากรรมในระหว่างการตัดสินโทษในความผิดเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ประกอบกับมลรัฐจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในความผิดนั้น ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และอัยการซึ่งมีหน้าที่ในการสอบสวนความผิดสามารถเก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัตินิติอาชญากร และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อ การสืบสวนสอบสวนได้

2) เมื่อศาลมีคำสั่งให้หลบหนีประวัตินิติอาชญากรแก่บุคคลใดแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และอัยการสามารถเก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัตินิติอาชญากรไว้ได้ เมื่อข้อมูลนั้นจำเป็นต่อการสืบสวน สอบสวนกระบวนการพิจารณาของบุคคลอื่นหรือ เพื่อประกอบการพิจารณาคดีอาญา หรือคดีแพ่งอื่น ๆ

4.4 ผลการหลบหนีประวัตินิติอาชญากร

จากการที่ศึกษาถึงหลักการ แนวคิด และข้อยกเว้นในการหลบหนีประวัตินิติอาชญากรของ ต่างประเทศแล้ว ซึ่งต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงผลการหลบหนีประวัตินิติอาชญากร โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.4.1 ประเทศออสเตรเลีย

ผลการหลบหนีประวัตินิติอาชญากรตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 นั้น มีดังนี้

4.4.1.1 ผลการหลบหนีประวัตินิติอาชญากร

เมื่อมีการหลบหนีประวัตินิติอาชญากรแก่บุคคลใดแล้ว จะส่งผลดังนี้⁷⁹

- 1) บุคคลนั้นสามารถปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับความผิดที่ถูกตัดสินโทษได้
- 2) คำถามที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดให้ถามได้ในกรณีที่ยังไม่มีการหลบ ประวัตินิติอาชญากร

⁷⁸ Taxas Code of Criminal Procedure Title 55, Art.55.02. Sec. 4.

⁷⁹ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 12.

3) เมื่อลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องห้ามเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษเท่านั้น กล่าวคือ ทะเบียนประวัติอาชญากรยังคงอยู่แต่ห้ามมีการเปิดเผย ข้อมูลดังกล่าว

4) การกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ที่ได้กระทำลงก่อนมีการลบทะเบียน อาชญากร ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

4.4.1.2 ผลการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ

การที่บุคคลเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร และทำการเปิดเผยข้อมูลซึ่งถูกรวบรวมและเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานของรัฐ โดยที่บุคคลนั้นไม่มีอำนาจหรือหน้าที่ที่จะกระทำ ซึ่งถือเป็นความผิด เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้⁸⁰

1) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษให้แก่หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย อันเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทะเบียนประวัติอาชญากร

2) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นการเปิดเผย โดยหोजดหมายเหตุ สถานที่เก็บรวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์ และห้องสมุด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการกระทำตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ

3) หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสามารถเป็น ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษแก่หน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือศาล

4) การที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกลบไปแล้วให้หน่วยงานของตนหรือนายจ้างทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาสมัครงาน โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี การกระทำดังกล่าวไม่ถือเป็นความผิด

4.4.1.3 ผลการได้ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษโดยไม่มีอำนาจ

พระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่าบุคคลใดกระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ โดยหลอกลวงหรือพยายามให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเหล่านั้นถูกเก็บรักษาที่หน่วยงานของรัฐ การกระทำนั้นถือเป็นความผิด

4.4.2 ประเทศแคนาดา

เมื่อผู้ยื่นคำร้องเป็นบุคคลซึ่งได้รับการอภัยโทษโดยการพิจารณาของคณะกรรมการอภัยโทษ แล้วก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้

1) ทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นจะถูกแยกเก็บต่างหากจากทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลอื่น นอกจากนี้สิทธิต่าง ๆ ของบุคคลนั้นจะกลับคืนมารวมทั้งหนี้สินและความ

⁸⁰ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 13.

รับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิดได้ระงับสิ้นไป และการตัดสินลงโทษไม่มีผลต่อบุคคลนั้นอีก⁸¹

2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ (Minister of Public Safety) มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ที่มิใช่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ได้รับการอภัยโทษให้จัดส่ง ข้อมูลดังกล่าวแก่คณะกรรมการ (The Commissioner of the Royal Canadian Mounted Police)⁸²

3) ให้ปกปิดข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร รวมถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากร หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยรัฐมนตรี⁸³

4) ให้ปกปิดข้อมูลการปล่อยตัวของบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษ รวมถึงการมีอยู่ข้อเท็จจริงของข้อมูลการปล่อยตัว เว้นแต่เป็นการกระทำโดยรัฐมนตรีภายในกำหนดเวลาดังนี้⁸⁴

(4.1) ห้ามเปิดเผยตั้งแต่ระยะเวลาเกินกว่าปีนับแต่ผู้กระทำผิดได้รับการ ปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข

(4.2) ห้ามเปิดเผยเมื่อผ่านพ้นระยะเวลาเกินกว่า 3 ปีนับแต่การปล่อยตัวโดยมีการคุมประพฤติ

ผลการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะสิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้

- 1) เมื่อบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษทำความผิดและถูกตัดสินลงโทษอีกครั้ง
- 2) คณะกรรมการอภัยโทษมีพยานหลักฐานใหม่ว่าบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษเป็นผู้ไม่สมที่จะได้รับการอภัยโทษ⁸⁵

4.4.3 มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ผลจากการที่ศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร มีดังต่อไปนี้

ผลต่อบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร⁸⁶

- 1) เมื่อศาลมีคำสั่งอันถึงที่สุดให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ห้ามมิให้เปิดเผย การเก็บรักษา หรือใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

⁸¹ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 5.

⁸² Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

⁸³ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

⁸⁴ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.1.

⁸⁵ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 7.2.

⁸⁶ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.03.

2) บุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้ลบบทเบียนประวัติอาชญากรมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากร รวมถึงการตอบคำถามในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล

4.4.3.1 ผลต่อเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ

1) กระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะต้องแจ้งให้คำสั่งศาลให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรสหรัฐอเมริกา เพื่อดำเนินการทลายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร หรือจัดส่งข้อมูล ดังกล่าวแก่ศาลทั้งหมด

2) กระทรวงรักษาความปลอดภัยต้องแจ้งคำสั่งศาลให้หน่วยงานเอกชนที่ได้ระบุไว้ให้ทราบ เพื่อดำเนินการทลายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

3) เมื่อหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานรัฐทราบถึงคำสั่งศาลศาลที่ให้ลบบทเบียนประวัติอาชญากรแล้วต้องจัดส่งข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ศาลทั้งหมด หากไม่สามารถจัดส่ง ได้ให้ดำเนินการลบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด หรือแต่บางส่วนที่แสดงถึงบุคคลกรลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทั้งนี้ต้องทะเบียนประวัติอาชญากรที่เป็นข้อมูลสาธารณะทั้งหมด⁸⁷

4) ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินที่ได้มาจากการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หรือการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับธุรการ เจ้าหน้าที่ หน่วยงาน ศาลต้องลบข้อมูลบ่งบอกถึงบุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

5) เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ในการปล่อยตัว ต้องให้คำแนะนำแก่บุคคลที่ถูกปล่อยตัวทราบถึงสิทธิในการขอลบบทเบียนประวัติอาชญากร รวมทั้งสำเนาบทบัญญัติดังกล่าว⁸⁸

4.4.3.2 ผลการฝ่าฝืนคำสั่งให้ลบบทเบียนประวัติอาชญากร

1) การที่เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของมลรัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของมลรัฐ ทราบเกี่ยวกับการจับกุม และคำสั่งศาลที่ให้ลบบทเบียนประวัติอาชญากร จะมีความผิดต่อเมื่อเปิดเผย หรือใช้ข้อมูลดังกล่าว

2) บุคคลที่ไม่จัดส่งข้อมูล หรือไม่ยอมลบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ศาลมีคำสั่งดังกล่าว ถือว่ามีความผิดอาญา⁸⁹

⁸⁷ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02. Sec.3.

⁸⁸ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.05.

⁸⁹ Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.04.

บทที่ 5

แนวทางการแก้ไขปัญหาลบทะเบียนประวัติอาชญากร ในประเทศไทย

จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศทำให้ทราบว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้การคงอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลร้าย ซึ่งข้อดีของทะเบียนประวัติอาชญากรมีประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม อาทิเช่น ในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ทะเบียนประวัติอาชญากรในการสืบสวน สอบสวน ติดตามจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีตามกฎหมายทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ ในชั้นพนักงานอัยการเมื่อสำนวนการสอบสวนพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือและมีน้ำหนักทำให้การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการง่ายยิ่งขึ้นในชั้นพนักงานอัยการทำให้ผู้พิพากษาใช้ทะเบียนประวัติอาชญากรประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม ผู้กระทำผิดโดยในส่วนข้อเสียของทะเบียนประวัติอาชญากร ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในจุลภาค และมหภาค ไม่ว่าจะผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิดที่กลับตนเป็นคนดีแล้วไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เนื่องจากถูกสังคมตราหน้าว่าเป็น“อาชญากร” หรือผลต่อครอบครัวของผู้กระทำผิด

5.1 หลักเกณฑ์ในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

เมื่อได้ทราบว่าทะเบียนประวัติอาชญากรก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ประกอบกับได้ศึกษาหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา และมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาจะนั้นในส่วนนี้จะวิเคราะห์ให้เห็นว่า กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศไทย ควรกำหนดหลักเกณฑ์หรือมีทิศทางไปในรูปแบบอย่างไร ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของบุคคลที่มีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร หรือประเภทความผิดที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร และรวมถึงข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 คำนิยามของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

จากการศึกษาประเทศไทยควรที่จะมีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากร สิ่งที่สำคัญประการแรก คือการกำหนดคำนิยามของ คำว่า “การลบทะเบียนประวัติอาชญากร” ซึ่งความหมายของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศที่ได้นำมาเป็นกรณีศึกษา

ได้แก่ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาต่างได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของคำว่า“การลบทะเบียนประวัติอาชญากร” ในทำนองเดียวกันคือเป็นการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเพราะฉะนั้นประเทศไทยควรจะมีการกำหนดคำนิยามในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้มีความหมายเช่นเดียวกับต่างประเทศกล่าวคือเป็นการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรด้วยเช่นกัน โดยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ยังคงถูกเก็บรักษาไว้โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้และข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ศาลมีคำสั่งให้ลบนี้ต้องถือเป็นข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.2540 มาตรา15⁹⁰ ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ศาลสั่งลบนี้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลได้โดยต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์รูปแบบ และกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทย

5.1.2 การกำหนดหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อได้ทราบคำนิยาม“การลบทะเบียนประวัติอาชญากร”แล้วว่าในส่วนนี้จะกล่าวถึงบุคคลที่มีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากรว่าเป็นบุคคลประเภทใด เพื่อที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ว่าบุคคลประเภทใดสมควรที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายไทยอันเป็นการทำให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิต่างๆกลับคืนมาและกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

5.1.2.1 บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร การที่พิจารณาว่าบุคคลที่มีลักษณะ หรือคุณสมบัติอย่างไรที่จะได้รับสิทธิในทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศไทยนั้นในที่นี้ต้องขอหยิบยกหลักเกณฑ์ของกฎหมายซึ่ง ต่างประเทศมาเทียบเคียงประกอบการวิเคราะห์ว่าประเทศไทยสมควรที่จะกำหนดถึงสิทธิของบุคคล ดังกล่าวว่าจะเป็นอย่างใด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเทศออสเตรเลียได้กำหนดบุคคลผู้มีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ในพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ซึ่งกำหนดให้บุคคลที่ถูกตัดสินลงโทษและผ่านการคุมประพฤติมาแล้ว

ประเทศแคนาดา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของบุคคลผู้มีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ในพระราชบัญญัติCriminal Records Act R.S.C 1985 ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการอภัยโทษและเป็นบุคคลที่มีสัญชาติแคนาดา ประกอบกับมีการอบรมแก้ไขฟื้นฟู และได้รับการปล่อยตัวแล้ว

⁹⁰ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พุทธศักราช 2540

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใน Title 1 Chapter 55 ของมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาตามกฎหมายนี้บุคคลที่จะขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องถูกบังคับโทษ

ดังนั้นหากประเทศไทยจะมีการกำหนดบุคคลที่มีสิทธิขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากร ก็ควรที่จะกำหนดรายละเอียดดังนี้สำหรับกรณีผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่คือบุคคลนั้นต้องถูกศาล พิพากษาลงโทษว่าได้กระทำผิดอาญาและพ้นโทษแล้วประกอบกับบุคคลนั้นต้องได้ผ่านขั้นตอน การบำบัดฟื้นฟูหรือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตามกฎหมายกำหนดมาแล้วมิใช่ผู้กระทำความผิด สามารถที่จะ ขอทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทุกราย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงฐานความผิดหรือประเภท ของความผิด ประกอบด้วย ดังเช่นประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษามีการกประเภทของความผิดหรือ ฐานกำหนดความผิดที่จะขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้โดยไม่ให้สิทธิแก่ผู้กระทำผิดบาง ประเภทที่จะขอหลบ ทะเบียนประวัติอาชญากรได้

เมื่อกำหนดถึงคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วว่า จะต้องมิลักษณะหรือคุณสมบัติเช่นไรแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันที่จะต้องนำมาพิจารณา ประกอบด้วยนั้น คือ ฐานความผิดหรือประเภทของความผิดที่ผู้กระทำผิดนั้นไปกระทำถ้าหากว่า

บุคคลนั้นกระทำความผิดร้ายแรงบุคคลนั้นจะไม่ได้รับสิทธิในการหลบทะเบียนประวัติ อาชญากร โดยขอยกกรณีศึกษาตามกฎหมายประเทศมากล่าวดังนี้

พระราชบัญญัติCriminal Records Act 1991 ของประเทศออสเตรเลียกำหนดหลักเกณฑ์ ไว้ คือ ผู้กระทำผิดที่ถูกตัดสินลงโทษจำคุกเกิน 6 เดือน หรือกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศไม่มีสิทธิ ขอ หลบทะเบียนประวัติอาชญากร

พระราชบัญญัติCriminal Records Act R.S.C 1985 ของประเทศแคนาดา กำหนด หลักเกณฑ์ไว้คือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดต่อชีวิตร่างกาย ไม่มีสิทธิขอหลบ ทะเบียนประวัติอาชญากร

นอกจากกำหนดหลักเกณฑ์ของบุคคลที่มีสิทธิหลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว อย่างไรก็ดี ตามต้องคำนึงถึงประเภทหรือฐานความผิดประกอบด้วยในส่วนของความผิดตาม กฎหมายไทยนั้น จะต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา ประกอบด้วย หาก เป็นความผิดร้ายแรงกฎหมายการหลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยต้อง กำหนดห้ามบุคคลที่ กระทำความผิดเหล่านั้นด้วย ซึ่งความผิดร้ายแรงตามกฎหมายไทย มีดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังปรากฏใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 2 ด้วย เหตุที่สถาบันพระมหากษัตริย์อยู่เคียงคู่ กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นพลังสำคัญของชาติประเทศไทยมีชาติ

ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักของสังคมซึ่งทำหน้าที่ยึดโยงความสัมพันธของคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่มีรูปธรรมประชาชนทุกคนรู้และเข้าใจความเป็นสถาบันได้ชัดเจน เป็นพลังที่ยั่งยืนประเทศไทยมาช้านาน สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้คนในชาติรวมพลังกันนำพาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป อย่างมีความมั่นคงแม้ในยามวิกฤต อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 6 บัญญัติว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดมิได้เพราะฉะนั้นหากมีการกระทำความผิด เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์บุคคลดังกล่าวก็จะไม่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ด้วยเช่นกัน

2. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นการใช้ความรุนแรงนอกกฎหมาย หรือข่มขู่คุกคามด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การลอบสังหาร การทรมาน การทำลายเพื่อจุดประสงค์ทางการเมืองบางอย่างเพื่อให้บุคคลหรือองค์กรเสียหายหรือเป็นวิธีการเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลหรือทรัพย์สิน และอาจกล่าวโดยรวมคือการบังคับ ขู่เข็ญอีกฝ่ายหนึ่งให้ยอมสวามิภักดิ์ต่ออำนาจของกลุ่มก่อการร้าย ดังเช่นปัญหาที่ประเทศไทยประสบอยู่คือ การก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้การเผาศาลากลางอาทิ เผาโรงเรียนวางระเบิดสถานีรถไฟหรือสถานที่ต่างๆการเรียกค่าคุ้มครองและรวมถึงฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารพระผู้พิพากษาฆ่าประชาชนเมื่อความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเป็นความผิดที่ร้ายแรง จึงเห็นสมควรที่จะไม่ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้

3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ

อาชญากรรมทางเพศ เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายที่ผู้ก่ออาชญากรรมทางเพศต่อผู้อื่น โดยผู้กระทำความผิดอาจกระทำตามลำพังหรือร่วมกันกระทำความผิดต่อชายหรือหญิง โดยผู้ถูกกระทำนั้นไม่ได้เต็มใจ ได้แก่ ข่มขืนกระทำชำเรา หรือมีลักษณะโทรมหญิง กระทำชำเราเด็กหญิง กระทำอนาจาร เป็นธุระจัดหาเด็กหญิง หรือหญิงเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น พาหญิงไปเพื่ออนาจาร ดำรงชีพจากรายได้ของหญิงซึ่งค่าประเวณีและค่าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามกซึ่งอาชญากรรมทางเพศเป็นอาชญากรรมที่คุกคามความปลอดภัยของประชาชนมาเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ อาชญากรรมทางเพศได้ทวีความรุนแรงและความถี่ขึ้นดังที่สังเกตได้จากข่าวอาชญากรรมทางเพศ และการคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน จนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความหวาดกลัวในการใช้ชีวิตประจำวัน ปัญหานี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในบ้านเราแต่เป็นปัญหาที่ลุกลามไปทั่วโลกด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น หากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ บุคคลดังกล่าวก็จะไม่มีสิทธิที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ดังนั้นการวิเคราะห์ว่าบุคคลใดสมควรที่จะได้รับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะกลับมามีสิทธิต่าง ๆ และสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ในที่สุด

5.1.2.2 ข้อยกเว้นในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร

การลงทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยก็ควรกำหนดข้อยกเว้นที่สามารถเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้ โดยในส่วนี้ขอกกล่าวถึงข้อยกเว้นตามกฎหมายของต่างประเทศพอสังเขป เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าประเทศไทยควรที่จะกำหนดข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรไว้อย่างไรบ้าง ดังนั้นแม้ว่าบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติหรือเงื่อนไขตรงตามที่กฎหมายกำหนดได้รับสิทธิในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรก็ตาม แต่หากเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมายก็สามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ มีรายละเอียด ดังนี้

ประเทศออสเตรเลียได้กำหนดข้อยกเว้นที่สามารถเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้ 2 ประการ ตามที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 คือประการแรก ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้ง หรือจะประกอบอาชีพผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้ช่วย ครูผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชน
2. บุคคลที่ต้องการจะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชน
3. บุคคลที่จะประกอบอาชีพพนักงานดับเพลิง หรือป้องกันไฟ

ประการที่สองเป็นข้อยกเว้นเกี่ยวกับกระบวนการก่อนขึ้นศาลกล่าวคือหากเป็นข้อมูลก่อน การพิจารณาของศาลแล้วยังเป็นข้อมูลที่สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ แต่ศาลต้องใช้ความระมัดระวังไม่ทำให้ข้อมูลนั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นคำร้อง

ประเทศแคนาดาได้กำหนดข้อยกเว้น ในกรณีดังนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ได้ซึ่งปรากฏตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C 1985 คือ

1. ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควรให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศแคนาดา และรวมถึงรัฐ อื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศแคนาดา

2. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรในส่วนที่เป็นประวัติการกระทำความผิด และข้อมูลปล่อยตัว อันได้แก่ ชื่อสกุล วันเกิด ที่อยู่ปัจจุบัน สามารถเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจการสืบสวนสอบสวนในที่เกิดเหตุปรากฏลายนิ้วมือที่สามารถระบุตัวบุคคล หรือในระหว่างตัวบุคคลที่ถึงแก่ความตาย หรือบุคคลที่เสียชีวิตทางจํา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใน Title 1 Chapter 55 ของมลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาบัญญัติข้อยกเว้นในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ ดังนี้

1. เมื่อมลรัฐพบว่าบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นอยู่ในระหว่าง คัดสินโทษในความผิดเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ประกอบกับมลรัฐจะดำเนินกระบวนการพิจารณาใน ความผิดนั้น ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และอัยการซึ่งมีหน้าที่ การสอบสวนความผิดสามารถเก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร และข้อมูลอื่นๆที่จำเป็น ต่อการสืบสวนสอบสวนได้

2. เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรแก่บุคคลใดแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และอัยการสามารถเก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญา กรไว้ได้ เมื่อข้อมูลนั้นจำเป็นต่อการสืบสวน สอบสวน การดำเนินกระบวนการพิจารณาของบุคคลอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาคดีอาญา หรือคดีแพ่งอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อได้ทราบถึงข้อยกเว้นตามกฎหมาย ต่างประเทศข้างต้นในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ตามกฎหมายไทยควรที่จะกำหนดข้อยกเว้น ดังนี้

หากมีกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความ มั่นคงของประเทศไทย และรวมถึงรัฐอื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย กอง ทะเบียนประวัติอาชญากร ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติ อาชญากร ได้อาทิเช่น

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตรวจสอบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ถ้าหากว่า บุคคลที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วกระทำความผิดอีกซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถ เข้าถึงข้อมูลและทราบเบาะแสเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดอาทิ ภูมิลำเนาของผู้กระทำผิด หรือของ ญาติพี่น้องรวมถึงข้อมูลอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการติดตามจับกุมตัวบุคคลนั้นมาดำเนินคดีตาม กฎหมายต่อไป

2. พนักงานอัยการใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ได้ ถ้าหากว่าบุคคลที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นกระทำความผิดอีกซึ่งจะส่งผลให้การ พิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้นเป็นไปได้โดยง่าย

3. ศาลสามารถใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีที่ข้อมูลทะเบียนประวัติ อาชญากรเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีและรวมถึงการใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญา กรในการเพิ่มโทษแก่ตัวผู้กระทำผิดได้ในกรณีที่บุคคลที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกระทำ ความผิดซ้ำ

ทั้งนี้ ต้องกำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สำคัญด้วย ในกรณีดังต่อไปนี้
 กองทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อหน่วยงานของรัฐ
 หรือนายจ้างร้องขอ

1. ผู้พิพากษาเพราะหน้าที่ของผู้พิพากษานั้นต้องวางตัวเป็นกลางในการพิจารณา
 พิพากษา อรรถคดีและไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของกลุ่มความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
 โดยต้อง ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตถูกต้องเที่ยงธรรมตามกฎหมายและนิติประเพณีทั้งต้อง
 แสดงให้เป็น ที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วย⁹¹

2. พนักงานอัยการเพราะ อัยการต้องปฏิบัติหน้าที่โดยความเที่ยงธรรม ยึดหลัก
 คุณธรรม จริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และเกิด
 ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน⁹²

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยดูแลทุกข์สุข
 ตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชน ทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามรวมทั้งความมั่นคงแห่ง
 ราชาอาณาจักรด้วย⁹³

⁹¹ ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ 1 หน้าที่ของผู้พิพากษา “การประสาท ความยุติธรรมแก่ผู้มี
 อรรถคดีซึ่งจักต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และนิติประเพณีทั้งจักต้องแสดง
 ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ผู้พิพากษาจักต้องยึดมั่น
 ในความเป็นอิสระของตนและเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่ง สถาบันตุลาการ”

⁹² ประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการ และบุคลากรของสำนักอัยการสูงสุด ข้อ 25 “ข้าราชการฝ่าย
 อัยการพึงให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างศาล ตำรวจนายความ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น และ
 ประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้เป็นไปด้วย ความบริสุทธิ์และเกิดประ โยชน์สูงสุดแก่
 ประชาชน”

⁹³ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ มาตรา “สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติ
 บุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จราชการแทน
 พระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(2) ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธี
 พิเคราะห์ความอาญา

(3) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

(4) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของ ราชาอาณาจักร

(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจสำนักงานตำรวจ
 แห่งชาติ

(6) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

4. ครูเพราะครูเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมากครูจึงต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ กล่าวคือต้องอยู่ในกฎระเบียบทางศีลธรรม หรือหลักความประพฤติ ของแต่ละองค์กรวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่ในการปลูกฝังจิตสำนึกและเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์รวมทั้งพัฒนาบุคคลเหล่านั้นให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

5. ข้าราชการพลเรือนเพราะบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติด้วยความเที่ยงธรรม มีความเป็นกลางทางการเมืองอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล⁹⁴

6. ทนายความ เพราะวิชาชีพทนายความเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ที่มีหน้าที่ในการถ่วงดุลอำนาจขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มความ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามข้อ

(1)(2)(3)(4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ”

⁹⁴ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน 8 “ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีธรรมาภิบาลและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริต โดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าตามกฎหมาย

(2) ปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการอื่นโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ ของบุคคล ไม่กระทำการให้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลหรือก่อภาระหรือหน้าที่ให้บุคคลโดยไม่มี อำนาจตามกฎหมาย

(3) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีธรรมาภิบาล ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ พิกัด สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทาง ศาสนา การศึกษา อบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะดำเนิน ตามมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

(4) ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์ วิจารณ์อันกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง เว้นแต่เป็นการแสดงความเห็นทางวิชาการตามหลัก วิชา

(5) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวกหรือผู้มีบุญคุณเพื่อนฝูง และต้อง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

(6) ไม่ลอก หรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้ระบุแหล่งที่มา”

รวมทั้งให้คำปรึกษาทางกฎหมายให้การแก้ต่าง และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยจะต้องยึดหลัก คุณธรรมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ⁹⁵

7. แพทย์เพราะผู้ที่เป็นแพทย์ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะของความไม่มีอคติแบ่งแยก ความเป็นผู้มีศีลธรรม ความสุภาพอ่อนโยน มีวิธีการคิดด้วยเหตุผลอย่างเป็นระบบ น่าเชื่อถือ มีความประพฤติดีงาม มีสติปัญญา สามารถแยกแยะความดีและความชั่วนอกเหนือไปจากการตรวจโรคและความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ ตั้งยา ให้การรวมทั้งในด้านการส่งเสริมสนับสนุนป้องกัน รักษาโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพ⁹⁶ ดังนั้น เมื่อบุคคลได้รับสิทธิในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากเข้าช้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด อาทิที่มีความจำเป็นเพื่อ โยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ และรวมถึงการประกอบอาชีพที่สำคัญต่างๆ ใน กระบวนการยุติธรรม หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เป็นต้นกองทะเบียนประวัติอาชญากรต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้าง เมื่อบุคคล ดังกล่าวร้องขอ

5.1.3 ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อได้วางหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะคุณสมบัติหรือช้อยกเว้น โดยเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษาแล้ว โดยในส่วนนี้จะอธิบายถึงผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร และผลของการฝ่าฝืน รวมถึงช้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแก่บุคคลใดแล้ว จะเกิดผลดังนี้

1. ผลต่อบุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

1.1 บุคคลที่ได้รับสิทธิในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นสามารถปกปิด หรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ รวมทั้งมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรและการตอบคำถามในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลได้เช่นกัน ทั้งนี้ สิทธิ ต่างๆของบุคคลนั้นจะกลับคืนมาอีกครั้ง

1.2 เมื่อได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว บุคคลนั้นมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ อาทิ ขอตรวจสอบ แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียน

⁹⁵ ข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พุทธศักราช 2529.

⁹⁶ ข้อบังคับแพทย์สภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พุทธศักราช 2549 ข้อ 6 “ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมย่อมไม่ประพฤติ หรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อม เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ”

ประวัติ อาชญากร ทั้งยังมีสิทธิแจ้งให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรให้ทำการปกปิดไม่เปิดเผย ข้อมูลประวัติอาชญากรของตนได้ด้วย

2. ผลต่อเจ้าหน้าที่ หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

2.1 กองทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวม ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรต้องปกปิดไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรวมทั้งต้อง แยกเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นต่างหากจากบุคคลอื่นด้วยแต่อย่างไรก็ตาม ทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นยังคงมีอยู่ แต่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้

3. ผลของการฝ่าฝืน

การที่บุคคลใดเข้าถึง และทำการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลที่ ได้รับ สิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยที่บุคคลนั้นไม่มีสิทธิ หรืออำนาจหน้าที่ที่จะ กระทำ ถือว่าเป็นความผิด และมีโทษตามกฎหมายเว้นแต่

3.1 เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับ ความมั่นคงของประเทศไทย และรวมถึงรัฐอื่นที่เป็นพันธมิตร หรือเกี่ยวข้องกับประเทศไทย กอง ทะเบียนประวัติอาชญากร ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติ อาชญากรได้และ

3.2 การขอตรวจคุณสมบัติของบุคคลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สำคัญ หรือ ความ เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เป็นต้น

5.2 กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อผู้กระทำความผิดที่ถูกตัดสินลงโทษและพ้นโทษแล้ว ประกอบกับบุคคลนั้นต้องได้ผ่าน ขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู หรือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตามกฎหมายกำหนดบุคคลนั้นจะมี มาแล้ว ดังนี้

1. กระบวนการยื่นคำร้อง

ผู้กระทำความผิดหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรต่อที่ศาลที่มีคำ พิพากษาทั้งนี้อาจขอร้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องแทนก็ได้ โดยผู้ร้องต้องเตรียมเอกสาร ประกอบคำร้องให้ครบถ้วนเมื่อยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อมูล ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด ได้แก่ชื่อ-สกุล เพศอายุเชื้อชาติ หมายเลขบัตร ประจำตัวประชาชนทะเบียนราษฎรและที่อยู่ในขณะถูกจับกุม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่กระทำความผิดถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับกุมหน่วยงานที่ทำการจับกุม หมายคดีและวันศาลที่ตัดสินคดี

3. รายชื่อหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ ศาล อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร แก้วไขพื้นฟูและหน่วยงานเอกชนอื่นซึ่งผู้ยื่นคำร้องเชื่อว่าจะมีข้อมูลที่จะขอให้ลบบอยู่ด้วย

เมื่อศาลรับคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ศาลต้องพิจารณาคำร้องภายในเวลาอันสมควร โดยศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

2. กระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อศาลพิจารณาคำร้อง และให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกองทะเบียนประวัติอาชญากรทราบ ทั้งนี้ผู้ยื่นคำร้อง หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องสามารถอุทธรณ์คำสั่งได้คำสั่งให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของศาลจะต้องแนบ ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดแก่ชื่อ-สกุลได้เพศ อายุ เชื้อชาติ หมายเลข บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนราษฎร์

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับ หมายคดี และศาลที่ตัดสินคดี

เมื่อศาลมีคำสั่งอันถึงที่สุดให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ส่งสานาคำสั่งพร้อมทั้งรับรอง ความถูกต้องให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ ผลกระทบของ ทะเบียนประวัติอาชญากร

5.3 ผลกระทบของทะเบียนประวัติอาชญากร

5.3.1 ผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิด

ในมุมมองของประชาชนในสังคมต่อบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวว่าเป็น “อาชญากร” โดยบุคคลเหล่านี้จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี น่ารังเกียจ ไม่อยากยุ่งเกี่ยวหรือสมาคมด้วย เพราะเหตุที่เกรงกลัวว่าบุคคลนั้นเคยกระทำผิดมาแล้ว ก็สามารถที่จะกระทำผิดอีก

ทั้งการที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกพ้นโทษออกมาแล้วก็ไม่อาจปรับตัวให้เข้ากับเมื่อสังคมภายนอกได้ ประกอบกับสังคมภายนอกไม่ให้การยอมรับบุคคลดังกล่าว แม้ว่าบุคคลนั้นได้

ปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือกลับตนเป็นคนดีแล้วก็ตาม ทำให้บุคคลนั้นถูกเลือกและเสียดสีต่างๆ⁹⁷ ดังนี้

5.3.1.1 เสียดสีในการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ วิชาชีพ นอกจากอาศัยความรู้ ความสามารถแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือ คุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตัว ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้ภาครัฐหรือภาคเอกชนให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำงานในตำแหน่งสำคัญของ หน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีเช็ควินิจฉัยคุณสมบัติโดยการตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากร ถ้าหากว่าบุคคล เคยต้องคำพิพากษาของศาลให้จำคุกหรือมีทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นก็จะถูกตัดหรือไม่ถูกรับเลือกให้เข้าทำงาน ซึ่งอาชีพหรือวิชาชีพที่สำคัญ มีดังนี้

ก) วิชาชีพครู

ครู ได้ชื่อว่าเป็น“แม่พิมพ์ของชาติ” ซึ่งหน้าที่ของครูเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ศิษย์ เพื่อที่จะได้เติบโตมาเป็นบุคลากรที่ดีของประเทศชาติ นอกจากหน้าที่ในการบ่มเพาะความรู้แก่ศิษย์แล้วครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย ไม่ว่าจะ เป็นการประพฤติปฏิบัติตัว และการวางตัว เพื่อให้ศิษย์เกิดความเชื่อ ความเคารพยำเกรง ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 30 บัญญัติว่า บุคคลที่จะรับราชการครูต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดจำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ⁹⁸

ข) การรับราชการ

ข้าราชการเป็นบุคคลผู้ทำการแทนพระมหากษัตริย์บริหารงานแผ่นดิน ซึ่งงานของแผ่นดินเป็นงานส่วนรวมอันมีผลเกี่ยวเนื่องถึงความเจริญ หรือเสื่อมลงของบ้านเมือง และทุกข์สุขของประชาชน ด้วยเหตุที่กล่าวมา จึงต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับราชการ โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 36 บัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลที่ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ⁹⁹

⁹⁷ วาสนา รอดเยี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), น. 2.

⁹⁸ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547

⁹⁹ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551

ค) วิชาชีพทนายความ

วิชาชีพทนายความนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม โดยทนายจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย จัดทำเอกสาร ฟ้องคดีต่อศาล รวมถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ ในศาล ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นทนายความไว้ ดังนี้ มาตรา 36 บัญญัติว่า ต้องไม่เป็นบุคคลที่ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่า จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ¹⁰⁰

ง) วิชาชีพแพทย์

วิชาชีพแพทย์เป็นวิชาชีพที่ต้องมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพอันเป็นพื้นฐานในการให้ความดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อดำรงไว้ซึ่งความไว้วางใจและการยอมรับนับถือจากสังคม บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพแพทย์จึงต้องมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 32 บัญญัติว่า ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาในคดีที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่า นำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ¹⁰¹

5.3.1.2 เสียดสิทธิทางการเมือง

สิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากเป็นบุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกหรือมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว บุคคลนั้นจะไม่สามารถได้รับความรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย ถูกตัดสิทธิและเสียดสิทธิทางการเมือง ดังนี้

ก) การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 98¹⁰² บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข) การสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับเสนอชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 108¹⁰³ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช 2528

¹⁰¹ พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2542

¹⁰² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2560

¹⁰³ เพิ่งอ้าง.

ข. ลักษณะต้องห้าม

(1) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 98(7) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา แม้การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้กระทำผิดจะเป็น วัตถุประสงค์ของการลงโทษตาม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้แค้นทดแทนต่อความผิดที่ผู้กระทำได้ทำไปก็ตาม แต่ในปัจจุบัน แนวคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไป ตัวผู้กระทำผิดให้สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน และสามารถ กลับคืนสู่สังคมได้มากกว่าที่จะเป็น ไปเพื่อการแก้แค้นทดแทนต่อผู้ทำผิดแต่เพียงอย่างเดียว จึงส่งผลให้การลงโทษซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ทั้งนี้ ผู้กระทำผิดที่ถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ทะเบียนประวัติอาชญากรก็จะติดตัวบุคคลนั้นตลอดไปซึ่งเป็นการสร้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำผิดตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำแสดงให้เห็นถึงสิ่ง ที่สังคมพยายามกีดกัน หรือไม่ให้ติดต่อกับผู้ที่กระทำความผิดหรือผู้ต้องโทษ โดยไม่ให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดที่ยอมรับผิด และกลับตัวเป็นคนดีของสังคม ผลกระทบดังกล่าว หรือถูกกีดกันจากมาตรการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการยุติธรรมทะเบียนประวัติอาชญากรจึงส่งผลให้ผู้กระทำความผิดที่สามารถแก้ไข พฤติกรรมได้กลายเป็นอาชญากรอย่างถาวรและก่อปัญหาต่างๆตามมา

5.3.2 ผลกระทบต่อส่วนรวม

แม้ทะเบียนประวัติอาชญากรจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำผิดในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นตราบาปแก่บุคคลนั้นแล้วการถูกกีดกันในสังคมรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้ได้รับการยอมรับจากสังคม และการเสียสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมาย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ผลกระทบนี้ไม่ได้เป็นผลร้ายแก่ตัวผู้กระทำผิดเท่านั้นแต่ยังเป็นผลร้ายต่อทั้งครอบครัวของผู้กระทำผิด และประเทศชาติอีกด้วยโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.2.1 ผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำผิด การบุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว นอกจากจะเป็นตราบาปแก่บุคคลนั้นแล้วที่จะถูกกีดกันในสังคมรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติ และไม่ได้ได้รับการยอมรับต่อสังคมแล้ว อย่างไรก็ดี ผลกระทบนี้ก็ส่งผลไปถึงครอบครัวของผู้กระทำผิดด้วย กล่าวคือ ประชาชน ในสังคมจะพลอยติฉินนินทารังเกียจ เดียดฉินท์ หรือตราหน้าบุคคลในครอบครัว หรือในวงศ์ตระกูล ของผู้กระทำผิดว่าเป็นคนไม่ดีตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ยังมีผลกระทบต่อ การเข้าสังคมและ อยู่ร่วมกันในสังคม เพราะคนในสังคมเกิดความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจเกรงกลัวว่าบุคคลในครอบครัว หรือใน วงศ์ตระกูลของผู้กระทำผิด อาจมีแนวโน้มที่สูงที่จะก่ออาชญากรรม หรือกระทำความผิดได้ บุคคลทั่วไป อาทิเช่น ถ้าถูกกระทำผิด ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นพ่อ-แม่ก็จะถูกสังคมตำหนิติเตียนว่าเลี้ยงลูกไม่ดีหรือถูกตำหนิตว่าเป็นคนไม่ดี

ตาม เนื่องจากเป็นผู้ที่บ่มเพาะ หรือปลูกสร้างจิตสำนึกที่ไม่ดีให้แก่ลูกนั่นเอง หรืออาจถูกรังเกียจ ถูกเลือกปฏิบัติตามไปด้วย และทำให้ญาติพี่น้องในวงศ์ตระกูล พลอยเสียชื่อเสียงตามไปด้วย

5.3.2.2 ผลกระทบต่อประเทศชาติ

ถ้าหากบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้นเป็นบุคคลที่มีวิชาความสามารถในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งแต่ไม่สามารถที่จะนำความรู้ สามารถที่ตนเองมีไปใช้ประกอบสัมมาอาชีพ หรือพัฒนาประเทศชาติได้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อบุคคลดังกล่าวไม่มีโอกาส ความรู้ความสามารถที่ตนมีไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติได้อีกทั้งทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติเสียหาย เพราะไม่มีโอกาสสร้างสรรคงานให้ปรากฏเมื่อขาดโอกาส ขาดรายได้ จึงต้องกลายเป็นภาระแก่ครอบครัว และแก่รัฐที่จะต้องให้ความดูแลบุคคลเหล่านี้ด้วยแทนที่รัฐจะนำเงินงบประมาณในส่วนนี้ไปในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปและเมื่อใดที่ปัญหาการก่ออาชญากรรมได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เป็นปัญหาที่คุกคามความปลอดภัยของประชาชน และเป็นภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศและความเชื่อมั่นของต่างชาติ ทำให้ต่างชาติไม่กล้าที่จะเข้ามาลงทุนภายในประเทศ เป็นผลเสียต่อการท่องเที่ยว ศิลปะ วัฒนธรรม เพราะแสดงให้เห็นถึงความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลในการบริหารประเทศ เมื่อสูญเสิรายได้ตรงจุดนี้ จึงทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจในมวลรวมและยากต่อการที่จะสร้างสัมพันธไมตรีอันดีต่อประเทศอื่นๆอีกด้วยแม้ทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อแก้แค้นความผิดที่ผู้กระทำผิดได้กระทำตามหลักการ ไปตาต่อตา ฟันต่อฟัน อันเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผลกระทบนี้ยังเป็นโทษแก่บุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำผิดอีกด้วย กล่าวคือ การที่บุคคลในครอบครัว หรือในวงศ์ตระกูลของผู้กระทำผิด และถูกขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ผลกระทบนี้ยังส่งผลร้ายต่อครอบครัว และวงศ์ตระกูล ผู้กระทำผิดด้วยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้บุคคลในครอบครัว วงศ์ตระกูลก็จะพลอยถูกดิฉินนินทา โดนดูถูกจากสังคม หรือถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดีตามไปด้วยเช่นเดียวกัน และมีผลกระทบต่อสังคม หรือการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะเหตุที่คนในสังคมไม่ให้การยอมรับ และไม่ให้ออกาสบุคคลเหล่านี้ที่กลับตนเป็นคนดีแล้ว มีหน้าซำยังทำให้ครอบครัวและญาติพี่น้องในวงศ์ตระกูลพลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย ทั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศชาติ และความเชื่อมั่นของต่างชาติในกรณีที่ประเทศดังกล่าวมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการก่ออาชญากรรม หรือมีการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ เพราะแสดงให้เห็นถึงการบริหารของรัฐบาลที่ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยว การลงทุน ต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ หรือต่อการสร้างสัมพันธไมตรีต่อประเทศอื่นๆ และรัฐบาลยังต่อเสี่ยงงบประมาณส่วนหนึ่งในการดูแลบุคคลดังกล่าวอีกด้วยแทนที่จะนำงบประมาณดังกล่าวไปพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาความหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรณีสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทยเพื่อศึกษารณียหลักกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อศึกษารณียศึกษาเปรียบเทียบการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทยและต่างประเทศเพื่อศึกษารณียแนวทางการแก้ไขปัญหาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้วิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศเพื่อวิเคราะห์ว่าความเป็นอันตรายของบุคคลนั้นเกิดได้จากหลายสาเหตุ และมีวิธีพิสูจน์ให้ทราบถึงความเป็นอันตรายได้ตามลักษณะซึ่งวัตถุประสงค์ของทฤษฎีนี้ต้องการที่จะคุ้มครองป้องกันคนในสังคมที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปจากการก่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากบุคคลที่มีความเสี่ยงเป็นอันตรายแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดซึ่งวัตถุประสงค์

ของการลงโทษนั้นต้องการที่จะให้ผู้กระทำผิดสำนึกต่อการกระทำผิดของตนทั้งยังเป็น การแก้ไขฟื้นฟู หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี และสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำโดยทฤษฎีเห็นว่า การที่ผู้กระทำผิด ให้เป็นบุคคลที่มีความผิด ประวัติอาชญากรติดตัวเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตราบาปให้แก่ บุคคลนั้นทำให้เขาถูกกีดกันจากสังคมไม่ได้รับโอกาสที่จะพิสูจน์ตนเอง เมื่อได้รับผลกระทำ ดังกล่าวบุคคลดังกล่าวจึงส่งผลให้กลายเป็นอาชญากรถาวรและก่อสร้างปัญหาต่างๆตามมาและ อนุสัญญาสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมด้วยเหตุที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็กต้องการให้สังคมไทยตระหนักถึงสิทธิเด็ก และลดปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้กระทำผิดที่มีประวัติอาชญากรติดตัวให้กลับมามีสิทธิต่างๆและกลับคืนสู่ สังคมได้ ซึ่งต้องอาศัยมาตรการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศใช้ เป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทย ให้มีมาตรการใน การคุ้มครองสิทธิเด็กให้เทียบเท่าหรือสูงกว่าที่อนุสัญญาได้กำหนดไว้เพื่อเป็นการประกันว่าเด็กจะ ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมแก่คุณค่าและศักดิ์ศรีของเด็กในอันที่จะลดผลกระทบกระทบต่อตัวเด็ก

ในภายภาคหน้าซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถกลับคืนสู่สังคม และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษากฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกฎหมายต่างประเทศจะเห็นว่า ทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นส่งผลกระทบต่อตัวผู้ในกรณีและผู้กระทำผิดนั้นสำนึกต่อการกระทำของตนแล้วต้องการที่จะกลับตนเป็นคนดีหรือผลต่อครอบครัวของผู้กระทำผิดมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยแม้ทะเบียนประวัติอาชญากรจะถูกใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆก็ตาม อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ได้แก่ประวัติของผู้กระทำผิด ลายพิมพ์นิ้วมือ เป็นต้น ในการสืบสวน สอบสวนจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้อย่างรวดเร็วทำให้การสั่งฟ้องของพนักงานเป็นไปโดยง่ายและศาลสามารถใช้ทะเบียนประวัติอาชญากรประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมทั้งพิจารณาลงโทษหรือเพิ่มโทษให้เหมาะสมแก่ความผิดได้ก็ตามซึ่งประโยชน์ของทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นก็สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนต่อความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำ ขณะเดียวกันในปัจจุบันยังไม่มีกลไกทางกฎหมายใดๆ ที่มากำหนดให้ผู้กระทำ ความผิดที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกลับตนเป็นคนดีแล้วและ สามารถกลับมา มีสิทธิต่างๆ และลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลดังกล่าว จนทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถกลับสู่สังคมได้ด้วยเหตุที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆตามมามากทั้งประเทศต่างๆได้ตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าวและแนวความคิดในเรื่องของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรได้เปลี่ยนแปลงไป โดยต้องการที่จะให้ความสำคัญต่อตัวผู้กระทำผิดที่สามารถแก้ไขฟื้นฟู หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตน และกลับตนเป็นคนดีมากกว่าที่จะส่งผลให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้แทนที่จะเป็นการแก้แค้นทดแทนแต่เพียงอย่างเดียวดังจะเห็นได้จากบทความวิชาการจนกระทั่งได้มีการออกกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรขึ้นบังคับใช้ในที่สุด โดยหลักการและเหตุผลของกฎหมายดังกล่าวคือเพื่อที่จะให้ผู้กระทำ ความผิดที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกลับมา มีสิทธิต่างเพื่อลดผลกระทบที่บุคคลนั้นหรือสังคมจะได้รับอีกครั้งและทำให้บุคคลนั้นสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ในที่สุด มากกว่าที่จะให้ผู้กระทำผิดที่กลับตัวเป็นคนดีแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมและประเทศไทยไม่ว่าจะเป็น การให้โอกาสบุคคลนั้นสามารถประกอบ อาชีพบางอย่างได้ในภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐและนายจ้างจะไม่สามารถเข้าข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร และตัวผู้กระทำผิดสามารถที่จะปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรได้ด้วยเป็นผลให้บุคคลดังกล่าวมีรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ไม่ก่อปัญหา ไม่ก่อปัญหาสังคมตามมาและสามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำ มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ประเทศออสเตรเลีย ประเทศ

แคนาดา และมลรัฐ เทกซัส สหรัฐอเมริกามาเป็นแนวทางในการออกกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของไทย ให้มีความเหมาะสมกับความเป็นอยู่และสภาพสังคมไทย ตลอดจนเพื่อลดผลกระทบที่เกิดแก่ต่อผู้กระทำผิด และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมในอนาคตซึ่งสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

กำหนดคำนิยามของคำว่า“การลบทะเบียนประวัติอาชญากร” ให้มีความหมายเช่นเดียวกับต่างประเทศที่ได้นำมาเป็นกรณีศึกษาได้แก่ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และมลรัฐ เทกซัส สหรัฐอเมริกากล่าวคือ เป็นการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรด้วยเช่นกัน โดย

ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ศาลมีคำสั่งให้ลบบนี้ ต้องถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีคำสั่งมิให้เปิดเผย เพื่อให้สอดคล้องหลักเกณฑ์ รูปแบบกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ

กำหนดหลักเกณฑ์บุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งเป็นการ พิจารณาว่าบุคคลนั้นจะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ถึงจะมีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประเภทหรือลักษณะของความผิดหรือฐานความผิดประกอบด้วยกล่าวคือ ต้องไม่กระทำความผิดร้ายแรงตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ด้วย มีการกำหนดลักษณะหรือคุณสมบัติแตกต่างกันออกไปอาทิเช่นประเทศออสเตรเลีย บุคคลที่มีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นต้องผ่าน ขั้นตอนของการคุมประพฤติมาก่อน ประเทศแคนาดา บุคคลที่มีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับโทษมาแล้ว และมลรัฐเทกซัส สหรัฐอเมริกานั้นไม่ได้กำหนดถึงลักษณะหรือคุณสมบัติไว้ แต่เป็นดุลพินิจแก่ศาลว่าผู้ร้องนั้นสมควรที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่ดังนั้นหากประเทศไทยจะมีการกำหนดถึงบุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรก็ควรที่จะกำหนดรายละเอียดดังนี้คือ ต้องเป็นผู้กระทำผิดอาญาที่ถูกตัดสินลงโทษและพ้นโทษแล้วกับบุคคลนั้นต้องได้ผ่านขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟูหรือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตามที่กฎหมายกำหนดมาแล้ว มิใช่ว่าผู้กระทำความผิดสามารถที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทุกรายและให้คำนึงถึงฐานความผิดหรือประเภทของความผิดประกอบด้วย หากเป็นความผิดที่มีโทษร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย และความผิดเกี่ยวกับเพศ ก็จะไม่ให้มีสิทธิขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นกัน

กำหนดข้อยกเว้นในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแม้บุคคลจะได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วก็ตาม หากเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมายก็สามารถที่จะเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้โดยกฎหมายต่างประเทศได้กำหนดข้อยกเว้นไว้เช่นหากเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ และรวมถึงการประกอบอาชีพที่สำคัญ เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยควรที่จะกำหนดการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรและข้อยกเว้นในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรรวมด้วยเช่นกัน โดยให้สามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ถ้ามีกรณีดังต่อไปนี้ กรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของไทย รวมทั้งการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเช่นผู้พิพากษา พนักงานอัยการตำรวจ ทนายความหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เช่น ครู ผู้ช่วยครู หรือผู้ดูแล เยาวชน เป็นต้น

2. วิเคราะห์ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้แก่บุคคลใดแล้วบุคคลนั้นสามารถปกปิด หรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ รวมทั้งมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากร โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลต้องดำเนินการแยกเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นต่างหากจากบุคคลอื่นด้วยและต้องไม่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ทั้งนี้สิทธิต่างๆของบุคคลที่ได้สิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

3. วิเคราะห์กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายต่างประเทศ กำหนดกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรโดยการเปิดโอกาสให้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะครบถ้วน สามารถยื่นคำร้องขอต่อศาล ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรของตนได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประเทศไทยก็ควรที่จะวางหลักเกณฑ์สำหรับกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ดังนี้ โดยกำหนดให้บุคคลผู้กระทำความผิดหรือทายาท มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาล รวมทั้งร้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องแทนก็ได้โดยศาลจะพิจารณาคำร้องประกอบเอกสารทั้งหมดภายในเวลาอันสมควรและทำคำสั่งว่าผู้ร้องสมควรที่จะได้สิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่ด้วย

4. ผลกระทบของทะเบียนประวัติอาชญากร

สำหรับผู้กระทำความผิดที่มีประวัติติดตัว ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะพ้นโทษมานานเพียงใดก็ตาม ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรก็ยังคงติดตัวบุคคลนั้นตลอดไปโดยบุคคลเหล่านี้จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี น่ารังเกียจ ไม่อยากยุ่งเกี่ยวหรือคบหาสมาคมด้วยเพราะเหตุที่เกรงกลัวว่าบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดมาแล้วก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิด คือ เสี่ยสิทธิในการประกอบอาชีพให้แก่ครู

การรับราชการ ทนายความ แพทย์ เป็นต้น เพราะอาชีพเหล่านี้ถือหลักคุณธรรม จริยธรรม และการประพฤติปฏิบัติตัวเป็นสำคัญในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานซึ่งรวมถึงการทำงานในภาคเอกชนที่ต้องอาศัย ความไว้วางใจจากนายจ้างด้วย

สำหรับครอบครัวของผู้กระทำผิด แม้บุคคลอื่นในครอบครัวจะมีได้กระทำผิดด้วยก็ตามบุคคลเหล่านั้นก็จะถูกสังคมตำหนิ หรือตัดสินไปก่อนว่าเป็นคนไม่ดี ทำให้ถูกเลือกปฏิบัติถูกรังเกียจพลอยทำให้ญาติพี่น้องและวงศ์ตระกูลเสียชื่อเสียงไปด้วย

สำหรับประเทศชาติ การที่ผู้กระทำเป็นบุคคลที่มีวิชาความรู้ มีความสามารถในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งแต่ไม่สามารถที่จะนำความรู้ ที่ตนเองมีไปใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพหรือพัฒนาประเทศชาติได้เป็นผลให้ประเทศชาติขาดทรัพยากรบุคคลในการขับเคลื่อนประเทศ มีหน้าซ้ำบุคคลเหล่านี้ยังเป็นการที่สังคม และรัฐต้องให้การดูแลอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการลงทะเบียนประวัติ ผู้ศึกษาจึงนำเสนอข้อเสนอ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติ
 ทะเบียนประวัติอาชญากร
 พ.ศ.....

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำผิดที่ขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรกลับมา มีสิทธิ ตามกฎหมายอีกครั้ง และลดผลกระทบที่บุคคลนั้นจะได้รับ โดยสามารถกล่าวอ้างได้ว่าทะเบียน ประวัติอาชญากรนั้นถูกลบไปแล้ว

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การลบทะเบียนประวัติอาชญากร” หมายความว่า เป็นการปกปิด หรือไม่เปิดเผยข้อมูล ทะเบียนประวัติอาชญากรที่ศาลมีคำสั่งลบ โดยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ยังคงถูกเก็บรักษา ไว้โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากร สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งบุคคลทั่วไปจะไม่สามารถ เข้าถึงข้อมูลนั้นได้

มาตรา 5 การที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นต้องถูกศาลพิพากษาลงโทษ ว่า ได้กระทำผิดอาญาและพ้นโทษแล้ว โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ผู้ใหญ่กระทำผิดบุคคลนั้นต้องได้ผ่านขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู ปรับปรุงแก้ไข หรือ พฤติกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

(2) เด็กกระทำผิดบุคคลนั้นต้องผ่านขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามที่หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยใช้มาตรการสำหรับผู้เยาว์โดยเฉพาะหรือในกรณีที่ เด็ก กระทำความผิดเล็กน้อย อาทิเช่น ความผิดลหุโทษ ความผิดที่ยอมความได้ ประกอบกับอายุของเด็ก ขณะกระทำผิดไม่เกิน 15 ปี ก็ควรมีมาตรการพิเศษในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร สำหรับ บุคคลจำพวกนี้ด้วย

มาตรา 6 บุคคลที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วหากเข้าข่วงตาม กฎหมาย กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถที่จะเปิดเผยทะเบียน ประวัติอาชญากรได้ ถ้ามีกรณีดังต่อไปนี้

(1) หากมีกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์กระบวนการยุติธรรม

(2) เพื่อประโยชน์อันเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศไทย

(3) การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และ เยาวชน เป็นต้น

มาตรา 7 บุคคลที่ได้รับสิทธิในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นสามารถปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ และมีสิทธิขอตรวจสอบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของตนได้เสมอรวมทั้งมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรของตน ทั้งนี้สิทธิต่างๆ ของบุคคลดังกล่าวจะกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

มาตรา 8 การยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ ผู้กระทำความผิด หรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรต่อศาลที่มีคำพิพากษา ทั้งนี้อาจขอร้องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องแทนก็ได้ โดยผู้ร้องต้องทำคำร้องให้ครบถ้วน

เมื่อศาลรับคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ศาลต้องพิจารณาคำร้องภายในเวลา อันสมควร โดยศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

มาตรา 9 เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรดังได้กล่าวมาในมาตรา ก่อนนี้แล้วและมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร ศาลต้องแจ้งให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกองทะเบียนประวัติอาชญากรทราบ ทั้งนี้ผู้ยื่นคำร้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถอุทธรณ์คำสั่งได้

ความผิดที่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๑)

ประวัติอาชญากรรมในความผิดดังต่อไปนี้ แม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับคำสั่งมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ก็ให้เปิดเผยได้

- (1) ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยเจตนา
- (2) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา
- (3) ความผิดฐานกระทำอนาจารเฉพาะเป็นการกระทำกับเด็กอายุยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์
- (4) ความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก
- (5) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- (6) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เฉพาะเป็นการกระทำกับเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี
- (7) ความผิดฐานปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย
- (8) ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน
- (9) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร
- (10) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

(11) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ

(12) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วย
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้
โทษ เฉพาะการผลิต จำหน่ายนำเข้าและส่งออก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ. คู่มือตำรวจ เล่ม 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553

ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พุทธศักราช 2549

ข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาทนายความ พุทธศักราช 2529.

ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543.

ณัฐยา จรรยาชัยเลิศ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษของศาลยุติธรรม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.

ประเทือง ธนิยม. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

ประธาน วัฒนวานิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก 2546.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการ และบุคลากรของสำนักอัยการสูงสุด

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ประเสริฐ เมฆมณี. หลักทัณฑ์วิทยา.

พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก, 2556.

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2542.

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พุทธศักราช 2540.

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2547.

พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช 2528.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2551.

พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 80 พรรษา พ.ศ. 2550.

พัชรา สินลอยมา. เอกสารประกอบคำสอนวิชาการทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2551.

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรม. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 พ.ศ... พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546.

รุ่งระวี โสขุมมา. “ลายพิมพ์DNAกับการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.2539.” บทบัณฑิตย์. น. 202 (2552).

วาสนา รอดเอี่ยม. “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

วิมล อินทามระ. “การทะเบียนประวัติอาชญากร.” ในอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ท. ไต้ะ อินทามระ. กรุงเทพมหานคร: เจริญผล.

สง่า ลีนะสมิต. กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.

สาธิตมน มลิณ. “ทางкурความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีการกระทำในลักษณะละเมิดสิทธิส่วนตัว ด้วยการแอบดู.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ภาษาต่างประเทศ

Australian Law Commission 84.

Criminal Records Act 1991 Pub.

Criminal Records Act R.S.C 1985.

Donald R. Taft. Criminology. New York: Macmillan, 1956.

L.ThomasWinfree. understandingCrimeTheory and Practice. Belmont: Wadsworth, 2003.

SueTitusReid. Crime and Criminology.10 th ed. New York: McGraw-Hill, Inc, 2003.

Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55.

Texas Family Code Title 3 Chapter 58

Wayne R. LaFave. Criminal.

Willbur L. Schramm, ed, Mass Communication Urban. University of Illinois Press, 1960.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นายกิตติศัพท์ พ็องเสียง

พ.ศ. 2547 นิติศาสตร์บัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2564 นิติศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

นิติกรปฏิบัติการ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 อำเภอเมือง

จังหวัดอุดรธานี 41000

